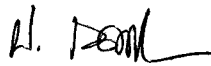

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การดำเนินงานตามกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของ
ผู้บริหารโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายอ้อมเมืองคู สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2

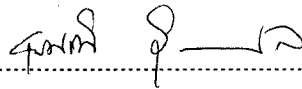
ชื่อและนามสกุล นายธณดน วิริยะไชย
แขนงวิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยงค์ เนาวบุตร

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระได้ให้ความเห็นชอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ
ฉบับนี้แล้ว

..... ประธานกรรมการ

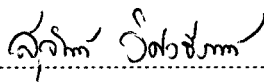
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยงค์ เนาวบุตร)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์อารมย์ สุวรรณपाल)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ อนุมัติให้รับการศึกษา
ค้นคว้าอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

..... (รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิทวธีรานนท์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

วันที่ 21 เดือน มกราคม พ.ศ. 2551

ชื่อการศึกษา คั่นคว่ำอิสระ การดำเนินงานตามกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา
ของผู้บริหารโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายอ้อมเมืองกู่ สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2

ผู้ศึกษา นายธเนศอน วินทะไชย ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยงค์ เนาวบุตร ปีการศึกษา 2550

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) การดำเนินงานตามกระบวนการบริหาร
หลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายอ้อมเมืองกู่ สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 (2) เปรียบเทียบการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารหลักสูตร
สถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามประเภทการบริหาร และ (3) ปัญหาและ
ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายอ้อมเมืองกู่
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 จำนวน 97 คน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน 13 คน
และครูผู้สอน 84 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซีและมอร์แกน และใช้
วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่มอย่างเป็นระบบ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามมาตร
ประมาณค่าที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา สถิติที่ใช้ใน
การศึกษา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการศึกษา พบว่า (1) ผู้บริหารโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายอ้อมเมืองกู่ สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 มีการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาทุก
ด้านอยู่ในระดับมาก (2) ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์การบริหารน้อยกว่าผู้บริหารโรงเรียน
ที่มีประสบการณ์การบริหารมากมีการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาทุก
ด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ (3) ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร
สถานศึกษาที่สำคัญ ได้แก่ ครูส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการจัดทำหลักสูตร
สถานศึกษา ส่วนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ โรงเรียนควรมีการ
จัดอบรมพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้มากขึ้น

คำสำคัญ การบริหารหลักสูตร หลักสูตรสถานศึกษา การบริหารงานวิชาการ

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยงค์ เนาวบุตร อาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือด้วยดีเสมอมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความ กรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์อารมณ สุวรรณपाल กรรมการสอบที่กรุณาให้ ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณคณะผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ นายสิทธิชัย จันทะบุตรศรี นายจรูญ เสนาวงค์ นางอริษา ฤทธิบาล และนางมยุรา ศรีส่อง ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำในการปรับปรุง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูในศูนย์เครือข่ายอ้อมเมืองทุกท่านที่ อำนวยความสะดวก อนุเคราะห์ และให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษา ค้นคว้าอิสระในครั้งนี้เป็นอย่างดียิ่ง

นอกจากนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าอิสระขอขอบพระคุณคณาจารย์แขนงวิชาบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เพื่อนนักศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ทุกท่านที่ได้กรุณาให้การสนับสนุน แนะนำ ช่วยเหลือ และให้กำลังใจตลอดมา จนกระทั่งการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สำเร็จด้วยดี

รัตนดอน วินทะไชย

มกราคม 2551

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ข
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	3
สมมติฐานของการศึกษา.....	4
ขอบเขตของการศึกษา.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร โรงเรียนและงานวิชาการ.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร.....	14
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและการนำไปใช้ในโรงเรียน.....	23
ภารกิจและสภาพการดำเนินงานของ โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายอ้อมเมืองคู.....	32
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	34
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	39
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	39
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	40
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	41
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	44
การดำเนินงานตามกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน.....	45
การเปรียบเทียบการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียน.....	52
ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียน.....	53
บทที่ 5 สรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	55
สรุปการศึกษา.....	55
อภิปรายผล.....	56
ข้อเสนอแนะ.....	58
บรรณานุกรม.....	59
ภาคผนวก.....	65
ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจพิจารณาเครื่องมือ.....	66
ข สำเนาหนังสือขอความร่วมมือ.....	68
ค ค่าคุณภาพของเครื่องมือ.....	72
ง แบบสอบถามการศึกษาค้นคว้าอิสระ.....	75
จ ค่าสถิติที่เกี่ยวข้อง.....	84
ประวัติผู้ศึกษา.....	91

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและประสิทธิภาพการบริหาร.....	44
ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายอ้อมเมืองกุ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 จำแนกเป็นรายด้าน.....	45
ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียน ด้านการเตรียมการและการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา จำแนกเป็นรายข้อ.....	46
ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียน ด้านการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ จำแนกเป็นรายข้อ.....	48
ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียน ด้านการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา จำแนกเป็นรายข้อ.....	50
ตารางที่ 4.6 เปรียบเทียบการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายอ้อมเมืองกุ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 จำแนกตามประสิทธิภาพการบริหาร.....	52
ตารางที่ 4.7 แสดงรายการปัญหาเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียน จำแนกตามค่าความถี่.....	53
ตารางที่ 4.8 แสดงรายการข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียน จำแนกตามรายการปัญหา.....	54

ฉ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 แสดงกรอบแนวคิดในการศึกษา.....	3

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา เป็นเครื่องบ่งชี้ว่าเยาวชนไทยอนาคตของชาติ ควรมีลักษณะอย่างไรที่สังคมไทยต้องการ หลักสูตรที่มีคุณภาพควรเป็นหลักสูตรที่สามารถให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและเจตคติที่จะนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและประเทศชาติ (สุมิตร คุณานุกร 2523 : 17)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 27 กำหนดให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองดีของชาติ การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ และให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ

ในปี พ.ศ. 2544 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศ โดยกำหนดจุดมุ่งหมายหรือมาตรฐานการเรียนรู้เป็นภาพรวม 12 ปี และกำหนดสาระการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ไว้ช่วงชั้นละ 3 ปี โดยหลักสูตรดังกล่าวสามารถนำไปจัดการศึกษาได้ทั้ง 3 ระบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

มาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นแกนกลางที่กำหนดไว้สำหรับผู้เรียนทุกคนทั่วประเทศคิดเป็นร้อยละ 70 และส่วนที่กำหนดให้สถานศึกษานำไปจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาคิดเป็นร้อยละ 30 โดยสถานศึกษาจะต้องกำหนดสาระการเรียนรู้เป็นรายปีหรือรายภาค ทั้งรายวิชาที่เป็นพื้นฐานและรายวิชาที่ต้องการเรียนเพิ่มเติม กำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์จากมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2545 : 2)

การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามีขั้นตอนในการดำเนินการที่สำคัญ คือ สถานศึกษาต้องร่วมมือกับครู ผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่น กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายของสถานศึกษา กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม กำหนดโครงสร้างหลักสูตร ได้แก่ สาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง หน่วยการเรียนรู้ เวลาเรียนในแต่ละกลุ่มสาระ คำอธิบายรายวิชา แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด นอกจากนี้สถานศึกษาจะต้องออกแบบการเรียนรู้ กำหนดสื่อการเรียนรู้ ออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จัดทำหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียน รวมทั้งจัดเตรียมเอกสารหลักฐานการศึกษา ตลอดจนพัฒนาระบบการส่งเสริมสนับสนุนต่างๆ เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ 2545 : 30-42)

จากการติดตามและประเมินผลการจัดทำและการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในระยะเริ่มแรกของกระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 7) สรุปได้ว่า สถานศึกษาสามารถจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 43.95 และสถานศึกษาสามารถบริหารจัดการหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ คิดเป็นร้อยละ 24.45 ซึ่งผลการประเมินข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การจัดทำและการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโดยภาพรวมยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

นอกจากนี้ผลการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาในระดับจังหวัดและระดับเขตพื้นที่การศึกษา โดยเฉพาะในจังหวัดร้อยเอ็ด ปรากฏว่า ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาน้อย หน่วยงานต้นสังกัดมีงบประมาณในการจัดอบรมครูและบุคลากรไม่เพียงพอ และหลักสูตรมีเนื้อหาวิชามากเกินไป (สุดใจ อีโน 2546 : 71-73)

จากสภาพปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาดังที่กล่าวมา ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่า โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายอ้อมเมืองภู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 มีการดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาอย่างไร ทั้งนี้เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

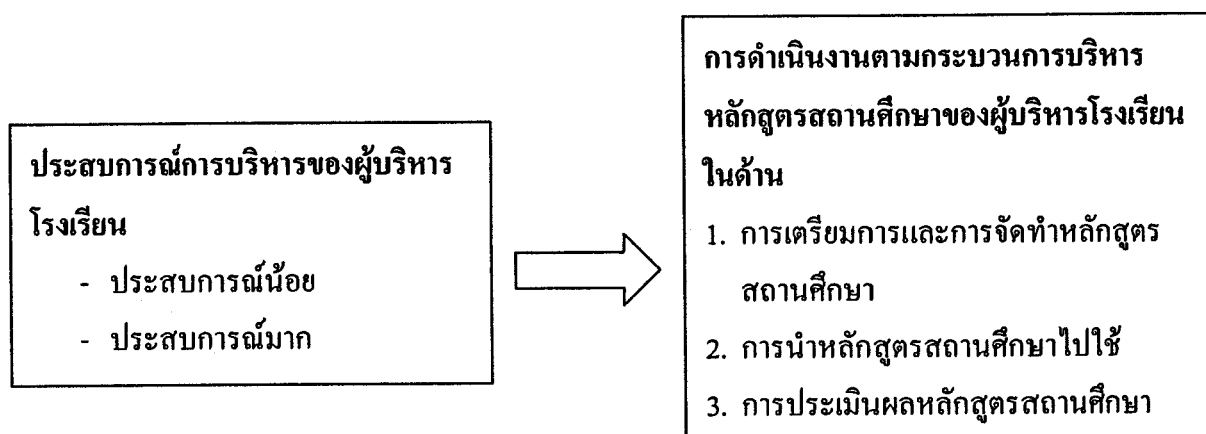
2.1 เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายอ้อมเมืองคู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2

2.2 เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามประสบการณ์การบริหาร

2.3 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน

3. กรอบแนวคิดการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 27-30) ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544 : 44) และวิโรจน์ มังคละมณี (2539 : 23) มาบูรณาการเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 แสดงกรอบแนวคิดในการศึกษา

4. สมมติฐานในการศึกษา

ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์การบริหารต่างกัน มีการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา แตกต่างกัน

5. ขอบเขตของการศึกษา

5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 27-30) ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544 : 44) และวิโรจน์ มังคละมณี (2539 : 23) มาบูรณาการเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา จำแนกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการเตรียมการและการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ และ 3) ด้านการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา

5.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

5.2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนในศูนย์เครือข่าย อ้อมเมืองกู่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 จำนวน 122 คน จำแนกเป็น ผู้บริหาร จำนวน 13 คน และครูผู้สอน จำนวน 109 คน จาก 9 โรงเรียน

5.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนในศูนย์เครือข่าย อ้อมเมืองกู่ ปีการศึกษา 2550 จำนวน 97 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร 13 คน และครูผู้สอน 84 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซีและมอร์แกน และใช้วิธีการสุ่มอย่างเป็นระบบ

5.3 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย

5.3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ประสบการณ์การบริหารของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกเป็น 1) ประสบการณ์การบริหารน้อย และ 2) ประสบการณ์การบริหารมาก

5.3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การดำเนินงานตามกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกเป็น 3 ด้าน คือ 1) ด้านการเตรียมการและการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ และ 3) ด้านการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 หลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง หลักสูตรที่โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายอ้อมเมืองคู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 จัดทำขึ้นตามข้อกำหนดของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 โดยนำข้อมูลของสถานศึกษาและชุมชนด้าน จุดเด่น จุดด้อย เอกลักษณ์ ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นมากำหนดเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐาน และสาระการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน

6.2 การดำเนินงานตามกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมสนับสนุน ให้คำปรึกษา แนะนำช่วยเหลือ และการอำนวยความสะดวกแก่ครูตามภารกิจในด้านต่อไปนี้

6.2.1 การเตรียมการและการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียนดำเนินการวางแผนล่วงหน้าอย่างเป็นระบบและกำหนดแนวทางในการจัดทำหลักสูตรอย่างชัดเจน โดยการวิเคราะห์สภาพและความต้องการของชุมชน ความต้องการของผู้เรียน ศักยภาพของโรงเรียน การกำหนดวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายการจัดการศึกษา จัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมของชุมชน เตรียมงบประมาณ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตร รวมทั้งการจัดอบรมและพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรและการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้

6.2.2 การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียนดำเนินการให้คำปรึกษา แนะนำ อำนวยความสะดวก และช่วยเหลือครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การนำแหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวิจัยในชั้นเรียน การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ รวมทั้งการนิเทศ ติดตามผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้ครูสามารถนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

6.2.3 การประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียนดำเนินการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาให้ครอบคลุมองค์ประกอบทุกส่วนของการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ทั้งในด้านวัตถุประสงค์ เป้าหมาย กระบวนการ เนื้อหา สาระ กิจกรรม สื่อ นวัตกรรม แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น และการประเมินวิธีวัดและประเมินผลผู้เรียน รวมทั้งให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือครูให้มีการวัดและประเมินผลผู้เรียน

ตามสภาพจริงและด้วยวิธีการที่หลากหลาย ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ เจตคติ ทักษะ และ วัตถุประสงค์ของหลักสูตรสถานศึกษา

6.3 ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ในศูนย์เครือข่ายอ้อมเมืองกู่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ปีการศึกษา 2550

6.4 ครูผู้สอน หมายถึง ครูที่ปฏิบัติงานสายการสอนในโรงเรียนในศูนย์เครือข่าย อ้อมเมืองกู่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ปีการศึกษา 2550

6.5 ประสิทธิภาพการบริหาร หมายถึง ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของผู้บริหาร ในโรงเรียนแห่งนั้น จำแนกเป็น

6.5.1 ประสิทธิภาพน้อย หมายถึง ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของผู้บริหาร ในโรงเรียนแห่งนั้นมีระยะเวลาไม่เกิน 4 ปี

6.5.2 ประสิทธิภาพมาก หมายถึง ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของผู้บริหาร ในโรงเรียนแห่งนั้นมีระยะเวลามากกว่า 4 ปี

6.6 ศูนย์เครือข่ายอ้อมเมืองกู่ หมายถึง เครือข่ายที่จัดตั้งขึ้นตามระเบียบสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 ว่าด้วยศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2547 ประกอบด้วย 9 โรงเรียน คือ โรงเรียนเมืองบัววิทยาคาร โรงเรียนบ้านโนนจาน โรงเรียน บ้านยางจ้อ โรงเรียนบ้านหัวดงกำแพง โรงเรียนจตุรคามพัฒนา โรงเรียนกู่กาสิงห์ ประชาสรรค์ โรงเรียนบ้านสำราญนิवासามัคคี โรงเรียนวัดบ้านโพเงิน และโรงเรียนบ้านกู่กาสิงห์

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาในครั้งนี้คาดว่าจะมีประโยชน์ ดังนี้

7.1 เป็นข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน ในศูนย์เครือข่ายอ้อมเมืองกู่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

7.2 เป็นแนวทางในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาได้ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยดัง
รายละเอียดที่นำเสนอเรียนตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนและการบริหารงานวิชาการ
 - 1.1 ความหมายและขอบข่ายของการบริหารโรงเรียน
 - 1.2 ความสำคัญและขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ
2. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร
 - 2.1 ความหมายของหลักสูตร
 - 2.2 ความสำคัญของหลักสูตร
 - 2.3 องค์ประกอบของหลักสูตร
 - 2.4 ประเภทของหลักสูตร
 - 2.5 กระบวนการบริหารหลักสูตร
3. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและการนำไปใช้ในโรงเรียน
 - 3.1 สาระสำคัญเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 3.2 แนวการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
 - 3.3 หน้าที่และบทบาทในการบริหารหลักสูตรของผู้บริหารโรงเรียน
4. การกิจและสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายอ้อมเมืองกุ
 - 4.1 ความเป็นมาและที่ตั้งของศูนย์เครือข่ายอ้อมเมืองกุ
 - 4.2 การกิจของศูนย์เครือข่ายอ้อมเมืองกุ
 - 4.3 สภาพการดำเนินงานของศูนย์เครือข่ายอ้อมเมืองกุ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนและการบริหารงานวิชาการ

1.1 ความหมายและขอบข่ายของการบริหารโรงเรียน

1.1.1 ความหมายของการบริหารโรงเรียน

การบริหารโรงเรียนเป็นกิจกรรมหนึ่งในการบริหารการศึกษา นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการบริหารโรงเรียนไว้ ดังนี้

กู๊ด (Good, 1973 : 541) ได้ให้ความหมายของการบริหารโรงเรียนว่าเป็นการสั่งการ การควบคุมดูแลงานและการจัดกิจกรรมต่างๆที่เป็นภาระหน้าที่ของโรงเรียน เพื่อให้การปฏิบัติงานเหล่านั้นนำไปสู่สัมฤทธิ์ผลในการจัดการศึกษาได้ตรงเป้าหมายทุกประการ

หวน พินทุพันธ์ (2528 : 37) ได้ให้ความหมายของการบริหารโรงเรียนว่าเป็นการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลในโรงเรียน เพื่อบริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคม เพื่อให้เป็นสมาชิกที่ดีในสังคม สำหรับกลุ่มบุคคลในโรงเรียนนั้นประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครู อาจารย์ ตลอดจนเจ้าหน้าที่และคนงานภารโรงนั่นเอง และการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลในโรงเรียนเพื่อบริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคมมีงานหลายอย่าง เช่น งานการสอน งานอาคารสถานที่ งานการเงิน งานสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน งานบริการนักเรียน และอื่นๆอีกมาก งานเหล่านี้ก็คือ “งานบริหารโรงเรียนนั่นเอง” และยังมีชื่อเรียกอีกว่า “ภารกิจของการบริหารการศึกษา”

นิพนธ์ กินาวงศ์ (2533 : 64) กล่าวว่า การบริหารโรงเรียน คือ การจัดกิจกรรมต่างๆให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการให้บริการทางการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจในเรื่องกระบวนการบริหารโรงเรียนและรูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อจัดกิจกรรมต่างๆ ให้เกิดประสิทธิภาพ

ภิญโญ สาธร (2538 : 37) กล่าวว่า การบริหารโรงเรียน หมายถึง กิจกรรมต่างๆที่บุคคลร่วมกันดำเนินการเพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน และประชาชนหรือสมาชิกของสังคมในทุกๆด้าน เช่น ความสามารถ ค่านิยม ทักษะคติหรือคุณธรรม ทั้งที่เป็นระเบียบแบบแผนและไม่เป็นระเบียบแบบแผน

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การบริหารโรงเรียน หมายถึง การดำเนินงานของบุคลากรในโรงเรียนที่ร่วมกันจัดกิจกรรมต่างๆเพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน ในทุกๆด้านให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการให้บริการทางการศึกษา ภายใต้การควบคุมดูแลของผู้บริหารโรงเรียนให้การจัดกิจกรรมต่างๆเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.1.2 ขอบข่ายของการบริหารโรงเรียน

นักการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาได้กล่าวถึงขอบข่ายการบริหารโรงเรียนไว้ ดังนี้

อุทัย บุญประเสริฐ (อ้างถึงใน มนัส ครอบงำ 2541 : 22) ได้กล่าวถึงขอบข่ายที่สถานศึกษาต้องดำเนินการและปฏิบัติ เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ โดยแยกงานออกเป็น 7 ประเภท ดังนี้

1. งานบริหารวิชาการ คือ การจัดเก็บ บำรุงรักษาสื่อการสอน นิเทศภายใน การวัดผล การใช้ห้องสมุด การจัดห้องเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การบริหารจัดการหลักสูตร เป็นต้น
2. งานบริหารบุคลากร ได้แก่ ครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ การจัดครูเข้าสอน การกำกับดูแลพฤติกรรม การพิจารณาความดีความชอบ การจัดสวัสดิการ การส่งเสริมความก้าวหน้า
3. งานบริหารกิจการนักเรียน ได้แก่ การให้บริการห้องสมุด การให้บริการห้องพยาบาล สหกรณ์ งานแนะแนว ระเบียบสะสม บัตรสุขภาพ การสำรวจเด็กในเขตพื้นที่บริการ
4. งานบริหารการเงิน คือ การกำกับ ดูแล ควบคุมการทำบัญชี การทำทะเบียนเกี่ยวกับการเงินทั้งเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ
5. งานบริหารอาคารสถานที่ คือ การดูแลอาคาร ความร่มรื่น การซ่อมแซมอาคาร การใช้อาคารสถานที่ การอยู่เวรยาม
6. งานบริหารความสัมพันธ์กับชุมชน คือ การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของสถานศึกษา รวมถึงการให้บริการด้านอาคารสถานที่ของโรงเรียนในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน
7. งานบริหารทั่วไป คือ การให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ส่วนต่างๆ รวมทั้งบุคลากรทั้งในและนอกโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546 : 33-73) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สรุปได้ดังนี้

1. งานบริหารวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การ

ส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น รวมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม องค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

2. งานบริหารงบประมาณ ได้แก่ การจัดทำและเสนอของบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารการเงิน การบริหารบัญชี และการบริหารพัสดุและสินทรัพย์

3. งานบริหารบุคคล ได้แก่ การวางแผนอัตรากำลัง การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ วินัยและการรักษาวินัย และการออกจากราชการ

4. งานบริหารทั่วไป ได้แก่ การดำเนินงานธุรการ งานเลขานุการ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร งานเทคโนโลยีและสารสนเทศ การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไป การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม การจัดทำสำมะโนผู้เรียน การรับนักเรียน การส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย รวมทั้งการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ขอบข่ายการบริหารโรงเรียน มีขอบข่ายครอบคลุมงานบริหารวิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบริหารบุคคล งานบริหารกิจการนักเรียน งานบริหารความสัมพันธ์กับชุมชน งานบริหารอาคารสถานที่ และงานบริหารทั่วไป

1.2 ความสำคัญและขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ

1.2.1 ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

กิติมา ปรีดีติลล (2532 : 29) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กิจกรรมทุกอย่างในโรงเรียนที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และทำให้การศึกษาของเด็กมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

ภิญโญ สาธร (2538 : 524) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการสอนนักเรียนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพมากที่สุด

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544 : 16) กล่าวว่า หากมองการบริหารงานวิชาการในด้านกระบวนการดำเนินงานแล้ว หมายถึง กระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ตั้งแต่ การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ การกำหนดนโยบาย การวางแผน การปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น รวมถึงการพัฒนาการเรียนการสอน การประเมินผลการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน หากมองการบริหารงานวิชาการในด้านงานของสถานศึกษา การบริหารงานวิชาการ ได้แก่ การควบคุม ดูแล หลักสูตรการสอน อุปกรณ์การเรียน การปรับปรุงการเรียนการสอน การฝึกอบรมครู การศึกษาวิจัย การประเมินมาตรฐานการศึกษาเพื่อปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพของสถานศึกษา

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และทำให้การศึกษาของเด็กมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการปรับปรุงพัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากที่สุด

1.2.2 ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

นงเยาว์ ธาราศรีสุทธิ (2529 : 8) กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นงานหลักและงานหัวใจของโรงเรียน เนื่องจากจุดประสงค์อันดับแรกในการตั้งโรงเรียนขึ้นมาก็เพื่อจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาเด็กนั่นเอง ส่วนงานอื่นๆ นั้นเป็นงานสนับสนุนให้งานวิชาการมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

กิติมา ปรีดีดิลก (2532 : 48) กล่าวถึงความสำคัญของงานวิชาการว่าเป็นงานหลักของโรงเรียนไม่ว่าจะเป็น โรงเรียนประเภทใด มาตรฐานหรือคุณภาพการศึกษามักจะได้รับการพัฒนาจากผลงานด้านวิชาการเป็นสำคัญ

นิพนธ์ กินาวงศ์ (2533 : 67) กล่าวว่า งานวิชาการเป็นหัวใจของสถานศึกษา ซึ่งเป็นคำกล่าวที่ให้ความสำคัญกับงานวิชาการมาก หน้าที่ของโรงเรียน คือ การให้ความรู้ทางวิชาการแก่นักเรียนเป็นสำคัญ

ปรีชา คัมภีรปรกรณ์ (2539 : 161) กล่าวไว้ว่า งานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของโรงเรียน ส่วนการบริหารบุคลากรที่ดี งานธุรการที่ดี เป็นส่วนประกอบที่เป็นปัจจัยส่งเสริมงานวิชาการให้มีคุณภาพ และอำนวยความสะดวกแก่การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนจะดีหรือเลวขึ้นอยู่กับคุณภาพการมีความรู้ มีจริยธรรมและคุณสมบัติที่ต้องการของผู้เรียน งานวิชาการจึงไม่ใช่อยู่ที่นักเรียนอ่านออกเขียนได้ คิดเลขได้เท่านั้น แต่ยังรวมถึงความสามารถในการปรับตัวในสังคม มีคุณธรรม ขยันหมั่นเพียร มีความรู้ มีการประกอบอาชีพตามอัธยาศัย

และมีความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย งานวิชาการจึงเน้นงานที่สร้างความมั่นคงในอาชีพ และความสำเร็จในชีวิตของพลเมืองแต่ละคน จึงเป็นงานที่รับผิดชอบต่อคุณภาพของพลเมืองและความมั่นคงของประเทศด้วย

ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544 : 2) กล่าวถึงความสำคัญของงานบริหารวิชาการว่า เป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดหมายหลักของสถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหาร

กล่าวโดยสรุปได้ว่า งานวิชาการเป็นงานหลักหรือหัวใจสำคัญของการบริหารโรงเรียน เป็นงานที่โรงเรียนจะต้องจัดขึ้นเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ มีคุณธรรม มีการประกอบอาชีพตามอัธยาศัย ส่วนงานอื่นๆ นั้นเป็นงานสนับสนุนให้งานวิชาการมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2.3 ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ

นักการศึกษาได้กล่าวถึงขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้
 วรรณิ เสียงแจ้ว (2524 : 44-48) กล่าวถึงขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการไว้ 2 ด้าน ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวกับตัวครู ควรให้ความสนิเทศสนมเข้าใจครูให้ถ่องแท้ ให้รู้ว่าเขามีความสามารถความถนัดอะไร เปิดโอกาสให้ครูเสนอโครงการเกี่ยวกับการเรียนการสอน มีการนิเทศติดตามผลงาน ให้คำปรึกษาหรือพบปะ และมีการประชุมร่วมกันเพื่อวางแผนการสอน การแบ่งคาบเรียน และการจัดทำสื่อการเรียนร่วมกัน

2. การบริหารงานวิชาการเกี่ยวกับหลักสูตร โดยมีการดำเนินการให้สอดคล้องกับเป้าหมายหลักสูตรที่ตั้งไว้ มีการจัดทำหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินหลักสูตรเพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2527 : 151) ให้ความเห็นว่า การบริหารงานวิชาการเป็นการดำเนินงานทุกชนิดที่จะส่งเสริม พัฒนา และปรับปรุงการเรียนการสอนของโรงเรียนให้ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีขอบข่ายการบริหารงานดังนี้ งานเกี่ยวกับหลักสูตร งานการเรียนการสอน งานบริหารบุคลากรทางการศึกษา การบริหารสื่อการศึกษา งานนิเทศการสอน การพัฒนาและเตรียมครูเข้าสอนตามหลักสูตร และกิจกรรมอื่นๆ ที่ส่งเสริมการเรียนการสอน

จารุวรรณ ศิลปรัตน์ (2534 : 39) สรุปขอบข่ายของของการบริหารงานวิชาการไว้ 6 งาน ได้แก่ งานหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร งานการเรียนการสอน

งานวัสดุอุปกรณ์การสอน งานห้องสมุด งานนิเทศการศึกษา งานวัดและประเมินผลการศึกษา ส่วนหนึ่งของความสำเร็จของสถานศึกษาอยู่ที่การบริหารงานวิชาการ โดยขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการจะครอบคลุมตั้งแต่การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ การจัดลำดับเกี่ยวกับการเรียนการสอน รวมทั้งการวัดและประเมินผล

ภิญโญ สาธร (2538 : 326) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการควรจะครอบคลุมงานต่อไปนี้ คือ งานหลักสูตร ประมวลการสอน ตารางสอน อุปกรณ์การสอน แบบเรียน ห้องสมุด และการสอนแบบต่างๆ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544 : 3-4) ได้สรุปขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

1. การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ เป็นการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดการล่วงหน้าเกี่ยวกับการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วย แผนปฏิบัติงานวิชาการ โครงการสอน และบันทึกการสอน
2. การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้การสอนดำเนินไปด้วยดีและสามารถปฏิบัติได้ จึงต้องมีการจัดเกี่ยวกับการเรียนการสอน การจัดทำตารางเรียน เป็นการกำหนดวิชา เวลาสอน ผู้สอน สถานที่ การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การจัดแบบเรียน การปรับปรุงการเรียนการสอน และการฝึกงาน
3. การจัดการเกี่ยวกับการเรียนการสอน เป็นการจัดอำนวยความสะดวกและส่งเสริมการจัดหลักสูตร โปรแกรมการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับจัดซื้อการเรียนการสอน การจัดห้องสมุด และการนิเทศการสอน
4. การวัดและประเมินผล เป็นกระบวนการที่ใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียนของผู้เรียน

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการมีขอบข่ายครอบคลุมงานเกี่ยวกับหลักสูตร งานการเรียนการสอน สื่อและอุปกรณ์การสอน การวัดและประเมินผล การเรียนการสอน งานนิเทศการเรียนการสอน การเตรียมและพัฒนาครู รวมทั้งงานอื่นๆที่สนับสนุนและส่งเสริมให้โรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร

2.1 ความหมายของหลักสูตร

ได้มีนักการศึกษากล่าวถึงความหมายของหลักสูตรไว้หลายลักษณะ ดังนี้ กู๊ด (Good, 1977 : 149 อ้างถึงในวรรณา สมพงษ์ธรรม 2543) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 3 ประการคือ

ประการแรก หลักสูตรคือ เนื้อหาวิชาที่จัดไว้เป็นระบบให้ผู้เรียนได้ศึกษาเมื่อจบชั้นหรือรับประกาศนียบัตรในหมวดวิชาที่สำคัญ เช่น หลักสูตรสังคมศึกษา หลักสูตรพลานามัย หลักสูตรศิลปศึกษา

ประการที่สอง หลักสูตรคือ เค้าโครงทั่วไปของเนื้อหาหรือสิ่งเฉพาะที่จะต้องสอนซึ่งโรงเรียนจัดให้แก่เด็ก เพื่อให้เด็กมีความรู้จนจบชั้นหรือรับประกาศนียบัตร เพื่อให้สามารถเข้าเรียนต่อในทางอาชีพต่อไป ความหมายข้อนี้หมายถึงหลักสูตรทั้งฉบับรวมทุกวิชาเข้าด้วยกัน

ประการสุดท้าย หลักสูตรคือ กลุ่มวิชาและการจัดประสบการณ์ที่กำหนดไว้ซึ่งนักเรียนได้เล่าเรียนภายใต้การแนะนำของโรงเรียนหรือสถานศึกษา ความหมายข้อนี้หมายถึงหลักสูตรทั้งฉบับซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาวิชาส่วนหนึ่งและการจัดประสบการณ์ส่วนหนึ่ง

ทาบ (Taba, 1978 : 9) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ที่โรงเรียนและครูผู้สอนจัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามลักษณะที่ต้องการและให้ถึงจุดหมาย

สังค อุทรานันท์ (2532 : 6) ได้ให้ความหมายของหลักสูตร ดังนี้

1. หลักสูตร คือ สิ่งที่สร้างขึ้นในลักษณะของรายวิชา ซึ่งประกอบด้วย เนื้อหาสาระที่ได้จัดเรียงลำดับความยากง่ายหรือเป็นขั้นตอนอย่างดีแล้ว
2. หลักสูตร ประกอบด้วยประสบการณ์ทางการเรียนซึ่งได้วางแผนไว้เป็นการล่วงหน้า เพื่อมุ่งหวังให้เด็กปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ต้องการ
3. หลักสูตร เป็นสิ่งที่สังคมสร้างขึ้นสำหรับให้ประสบการณ์ทางการศึกษาแก่เด็กในโรงเรียน
4. หลักสูตร ประกอบด้วย ประสบการณ์ทั้งหมดของนักเรียนซึ่งเขาได้ทำ ได้รับรู้ และได้ตอบสนองต่อการแนะนำของโรงเรียน

สุนทร บำเรอราช (2536 : 6) ได้รวบรวมความหมายของหลักสูตรที่มีนักการศึกษาสรุปไว้หลายแนวทาง ดังนี้

1. หลักสูตร คือ กำหนดการของการเรียนการสอน
2. หลักสูตร คือ รายละเอียดของเนื้อหาวิชาที่จะเรียน
3. หลักสูตร คือ แผนการเตรียมประสบการณ์ให้กับผู้เรียน
4. หลักสูตร คือ โครงสร้างของผลการเรียนรู้ที่มุ่งหวัง
5. หลักสูตร คือ ประสบการณ์ที่เด็กได้รับจากผลการดำเนินงานของโรงเรียน
6. หลักสูตร คือ แผนงานของข้อปฏิบัติที่เขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

กล่าวโดยสรุปได้ว่า หลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ เนื้อหาวิชา โครงสร้างวิชาหรือแผนงานที่จัดทำขึ้นเพื่อนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือจัดทำกิจกรรมให้กับนักเรียนได้รับความรู้ ประสบการณ์ เป็นผลให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนทุกๆ ด้าน เพื่อให้บรรลุความมุ่งหมายของหลักสูตร

2.2 ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรมีความสำคัญต่อสถานศึกษาและหน่วยงาน เปรียบเสมือนเข็มทิศ เป็นการมองทิศทางการจัดการเรียนการสอนให้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ นักการศึกษากล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรไว้ดังนี้

เซเลอร์และอเล็กซานเดอร์ (Saylor and Alexander, 1974 : 5 อ้างถึงในวรรณาสมพงษ์ธรรม 2543) กล่าวว่า หลักสูตรเป็นเสมือนแผนภูมิการเดินทางและตารางที่ยืดหยุ่นได้ในการศึกษา

สันต์ ธรรมบำรุง (2527 : 9 – 10) กล่าวว่า หลักสูตรมีความสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. เป็นแผนปฏิบัติงานหรือเครื่องชี้แนวทางปฏิบัติงานของครู เพราะหลักสูตรจะกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลไว้เป็นแนวทาง
2. เป็นข้อกำหนดแผนการเรียนการสอนอันเป็นส่วนรวมของประเทศ เพื่อนำไปสู่ความมุ่งหมายตามแผนการศึกษาของชาติ
3. เป็นเอกสารของทางราชการ เป็นบัญญัติของรัฐบาล เพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้ปฏิบัติตาม
4. เป็นเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาเพื่อควบคุมการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาระดับต่างๆ และยังเป็นเกณฑ์มาตรฐานอย่างหนึ่งในการจัดสรรงบประมาณ บุคลากร อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ของการศึกษาของรัฐให้สถานศึกษา

5. เป็นแผนการดำเนินงานของผู้บริหารการศึกษาที่จะอำนวยความสะดวกและควบคุม ดูแล ติดตามผลให้เป็นไปตามนโยบายของการจัดการศึกษาของรัฐบาลด้วย

6. กำหนดแนวทางในการส่งเสริมความเจริญงอกงามและพัฒนาการของเด็กตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

7. กำหนดลักษณะรูปร่างของสังคมในอนาคตที่จะเป็นไปในรูปแบบใด

8. กำหนดแนวทางให้ความรู้ ทักษะ ความสามารถ ความประพฤติที่จะเป็นประโยชน์ต่อสังคม อันเป็นการพัฒนากำลังซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ได้ผล

9. เป็นสิ่งบ่งชี้ถึงความเจริญของประเทศ เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน ประเทศใดจัดการศึกษาโดยมีหลักสูตรที่เหมาะสม ทันสมัย มีประสิทธิภาพ ทันเหตุการณ์และการเปลี่ยนแปลง ย่อมได้กำลังคนที่มีประสิทธิภาพสูง

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 11) กล่าวว่า หลักสูตรเป็นแนวทางและเป็นเกณฑ์มาตรฐานทางการศึกษาสำหรับควบคุมการเรียนการสอนในแต่ละระดับการศึกษา หลักสูตรเป็นเครื่องมือในการแปลงจุดมุ่งหมายและนโยบายทางการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติในสถาบันการศึกษาระดับต่างๆ หลักสูตรเป็นเสมือนหางเสือที่จะคอยกำหนดทิศทางให้กับการเรียนการสอนเป็นไปตามความมุ่งหมายของการศึกษา หลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาและเป็นเครื่องชี้ความเจริญของชาติ ถ้าประเทศใดมีหลักสูตรที่เหมาะสม ทันสมัย และมีประสิทธิภาพ คนในประเทศนั้นก็ย่อมมีความรู้และศักยภาพในการพัฒนาประเทศได้อย่างเต็มที่

กล่าวโดยสรุปได้ว่า หลักสูตรเป็นเครื่องชี้หน้าที่สำคัญที่สุดและเป็นแม่แบบในการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย

2.3 องค์ประกอบของหลักสูตร

นักการศึกษาได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรไว้หลายทฤษฎี ดังนี้ เซเลอร์และอเล็กซานเดอร์ (Saylor and Alexander, 1974 : 37 อ้างถึงใน สมศรี ญาณารณพ 2538) กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรว่าประกอบด้วย แผน เนื้อหาวิชา รูปแบบของการเรียนการสอน และวิธีการประเมินผล

ทาบ (Taba, 1978 : 424 - 425) กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตรประกอบด้วย

1. ความมุ่งหมาย (Objectives) เป็นการกำหนดความต้องการที่จะให้นักเรียนเป็นคนอย่างไร หรือจัดการศึกษาเพื่ออะไร

2. เนื้อหาวิชา (Contents) เป็นการเลือกสรรและจัดเนื้อหาวิชา ความรู้และประสบการณ์ต่างๆที่จะช่วยให้นักเรียนพัฒนาไปสู่ความมุ่งหมายที่กำหนด

3. การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum implementation) เป็นการนำเอาหลักสูตรไปปฏิบัติให้ได้ผล

4. การประเมินผล (Evaluation) เป็นการหาคำตอบว่าการดำเนินการของหลักสูตรเป็นไปตามความมุ่งหมายหรือไม่ เพียงใด

วิกกินส์ และ แมกไท (Wiggins and McTighe, 1998 อ้างถึงใน ไตรรงค์ เจนการ 2549 : 1-3) กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตรตามแนวคิดการออกแบบหลักสูตรแบบย้อนกลับ (Backward Design) ประกอบด้วย

1. มาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายหรือความรู้ความสามารถที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน เป็นการกำหนดว่าผู้เรียนต้องรู้อะไร หรือมีลักษณะเป็นอย่างไร

2. การออกแบบการเรียนรู้ เป็นการวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะกระบวนการตามมาตรฐานและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

3. การประเมินผลการเรียนรู้ เป็นการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยการตรวจสอบการแสดงผลออกของผู้เรียนเป็นระยะๆ เพื่อให้ทราบว่าผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่

ธีรารัง บัวศรี (2542 : 8) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของหลักสูตรไว้ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร (Curriculum aims) หมายถึง ผลส่วนรวมที่ต้องการให้เกิดขึ้นแก่นักเรียนหลังจากที่เรียนจบหลักสูตรไปแล้ว

2. จุดประสงค์ของการเรียนการสอน (Instructional objectives) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้หลังจากที่เรียนจบเนื้อหาสาระในวิชาที่กำหนดไว้

3. เนื้อหาสาระและประสบการณ์ (Content and experiences) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้และประสบการณ์ที่ต้องการให้นักเรียนได้บ้าง

4. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน (Instructional strategies) หมายถึง กระบวนการเรียนการสอน รวมทั้งกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนมีพัฒนาการความรู้และอื่นๆตามจุดประสงค์และจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

5. วัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน (Instructional media and materials) หมายถึง เครื่องมือเครื่องใช้และวัสดุอื่นๆ รวมทั้งอุปกรณ์โสตทัศนศึกษาที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียนการสอน

กล่าวโดยสรุปได้ว่า หลักสูตรโดยทั่วไปจะมีองค์ประกอบดังนี้ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา มาตรฐานการเรียนรู้ กระบวนการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการประเมินผล

2.4 ประเภทของหลักสูตร

การจำแนกประเภทของหลักสูตรมีเกณฑ์การจำแนกที่สำคัญ สรุปได้ดังนี้ ทาบา (Taba, 1960 อ้างถึงใน ปราณี สังขะตะวรรณ 2536 : 103) ได้แบ่งประเภทของหลักสูตรออกเป็น 5 ประเภท คือ

1. หลักสูตรรายวิชา
2. หลักสูตรรวมวิชา
3. หลักสูตรที่เน้นกระบวนการทางสังคมและภาระหน้าที่ในชีวิตประจำวัน
4. หลักสูตรกิจกรรมหรือหลักสูตรประสบการณ์
5. หลักสูตรแกนวิชา

นีกลีย์ และ อีแวนส์ (Neakly and Evavs, 1967 อ้างถึงใน ปราณี สังขะตะวรรณ 2536 : 104) ได้กล่าวถึงประเภทของหลักสูตรโดยเน้น 4 เรื่อง คือ

1. หลักสูตรที่เน้นเนื้อหาวิชา
2. หลักสูตรที่เน้นผู้เรียน
3. หลักสูตรที่เน้นสังคม
4. หลักสูตรที่เน้นชุมชนหรือท้องถิ่น

กล้ำ ทองขาว (2538 : 111-112) แบ่งประเภทหลักสูตรตามระดับในการจัดทำหลักสูตรออกเป็น 2 ระดับ คือ

1. หลักสูตรแกนกลางหรือหลักสูตรระดับชาติ คือ หลักสูตรที่จัดทำขึ้นเพื่อให้สถานศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนใช้ร่วมกันทั่วประเทศ หลักสูตรแกนกลางเป็นหลักสูตรที่กำหนดให้สถานศึกษาของรัฐและเอกชนนำไปใช้เป็นมาตรฐานเดียวกัน
2. หลักสูตรท้องถิ่น เป็นหลักสูตรที่จัดทำขึ้นให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น อาจกำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางหรือหลักสูตรระดับชาติ เพื่อเป็นแนวทางให้ท้องถิ่นปรับปรุงพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นของตน

กระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 2-3) ได้แบ่งประเภทของหลักสูตรตามระดับในการจัดทำหลักสูตรออกเป็น 2 ระดับ ดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลาง เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศที่เป็นกรอบและทิศทางให้สถานศึกษานำไปใช้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีมาตรฐานการเรียนรู้เป็นข้อกำหนดคุณภาพของผู้เรียน

2. หลักสูตรสถานศึกษา เป็นหลักสูตรที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและท้องถิ่น จุดเด่น จุดด้อย เอกลักษณะ ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยยึดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตรแกนกลางเป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การจำแนกประเภทของหลักสูตรตามระดับในการจัดทำหลักสูตร สามารถจำแนกหลักสูตรเป็น 2 ประเภท ได้แก่ หลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรท้องถิ่นหรือหลักสูตรสถานศึกษา

2.5 กระบวนการบริหารหลักสูตร

2.5.1 ความหมายของการบริหารหลักสูตร

สุทิน เนียมพลับ (2524 : 82) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตร หมายถึง ศิลปะเทคนิคของผู้ดำเนินการที่จะต้องหาวิธีการหลายรูปแบบตั้งแต่ การวางแผนดำเนินการ เลือกลเนื้อหาสาระให้เหมาะสมกับวัยและระดับชั้นของผู้เรียน รวมทั้งควบคุมให้ดำเนินการไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด และติดตามประเมินผล พร้อมทั้งหาแนวทางแก้ไขเพื่อบริหารหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2538 : 174) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตร หมายถึง การวางแผน การควบคุม กำกับ ดูแลการจัดระบบข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน โครงการวิชาการที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อส่งเสริมการใช้หลักสูตรการเรียนการสอน โดยสอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนตามลักษณะธรรมชาติการเรียนรู้ และตอบสนองเจตนารมณ์ของหลักสูตร

หลักการบริหารหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ มีดังนี้

1. เอกสารหลักสูตรมีความชัดเจน สมบูรณ์ ทันสมัย ชี้แนวทางในการวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2. ผู้สอนมีคุณภาพคือ มีความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่ดีต่อหลักสูตร สามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนได้ตามเป้าหมายของหลักสูตร

3. ผู้เรียนมีความพร้อมเกี่ยวกับทักษะความรู้พื้นฐาน พร้อมทั้งจะเรียน
หลักสูตรนี้ได้
4. มีการสนับสนุนส่งเสริมการใช้หลักสูตรที่ดีและเพียงพอที่เอื้อต่อการใช้
หลักสูตร
5. มีระบบการบริหารหลักสูตรที่ดีและมีประสิทธิภาพในการดำเนินการใช้
หลักสูตร
6. ระบบอาจารย์ที่ปรึกษามีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งจะช่วยเหลือแนะนำการ
ใช้หลักสูตรการเรียนการสอนกับผู้เรียน
7. มีบรรยากาศทางวิชาการที่เอื้ออำนวยต่อการแสวงหาความรู้ และ
บรรยากาศทางสังคมเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของผู้เรียน
8. มีระบบควบคุมข้อมูลเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรและการติดตามผลการใช้
หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การบริหารหลักสูตร หมายถึง ศาสตร์และศิลป์ใน
การควบคุมการทำงาน การติดตาม การดำเนินการ ผสมผสานกับการนำทรัพยากรมาใช้ในการ
สนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้บรรลุวัตถุประสงค์
ของการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

2.5.2 กระบวนการและขั้นตอนในการบริหารหลักสูตร

เฮนรี ฟาโยล (Henry Fayol อ้างถึงใน ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ 2544:15)
แบ่งขั้นตอนการบริหารออกเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวางแผน (Planning)
2. การจัดองค์การ (Organizing)
3. การบังคับบัญชา (Commanding)
4. การประสานงาน (Communicating)
5. การควบคุมงาน (Controlling)

กูลิค และ เออร์วิก (Gulicks and Urwick อ้างถึงใน ปรีชาพร
วงศ์อนุตร โรจน์ 2544 : 15) กล่าวถึงกระบวนการบริหารที่เรียกว่า POSDCoRB มีดังนี้

1. การวางแผน (Planning)
2. การจัดองค์การ (Organizing)
3. การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing)
4. การสั่งการ (Directing)

5. การประสานงาน (Coordinating)
6. การรายงาน (Reporting)
7. การจัดทำงบประมาณ (Budgeting)

สันต์ ธรรมบำรุง (2527 : 158) กล่าวว่า ในการบริหารหลักสูตรนั้น จะต้องมีการบริหารอย่างเป็นระบบระเบียบและรวมไปถึงกระบวนการเรียนการสอนด้วย ซึ่งจะต้องประกอบด้วยขั้นตอน 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวางแผนหลักสูตร
2. การนำหลักสูตรไปใช้
3. การประเมินหลักสูตร

วิโรจน์ มังคละมณี (2539 : 23) กล่าวว่า กระบวนการบริหารงานการใช้หลักสูตรในโรงเรียนนั้น โรงเรียนในฐานะหน่วยงานปลายทางที่ต้องใช้หลักสูตรโดยตรง จะต้องดำเนินการในการใช้หลักสูตรเป็นกระบวนการต่อเนื่อง 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การเตรียมการการใช้หลักสูตร ได้แก่ การเตรียมบุคลากร การขยายหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ การเตรียมสื่อการเรียนการสอน การเตรียมอาคารสถานที่ การเตรียมปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอนอื่นๆ เช่น ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่างๆ เป็นต้น
2. การดำเนินการเรียนการสอนในชั้นเรียน ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน การดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีความพร้อมในการเรียนรู้
3. การประเมินผลการใช้หลักสูตรในโรงเรียน ได้แก่ การวัดผล ประเมินผลการเรียน ประกอบด้วย การวัดผลประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผลเพื่อตัดสินใจเลื่อนชั้น ซึ่งจะบอกได้ว่าการใช้หลักสูตรในโรงเรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544 : 44) สรุปกระบวนการบริหารหลักสูตรออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการเกี่ยวกับหลักสูตร เป็นการวางแผนการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ นำนวัตกรรมทางการศึกษามาช่วยเตรียมการเกี่ยวกับหลักสูตร ในเรื่องการตรวจสอบหลักสูตรแม่บทก่อนนำไปใช้ การประชาสัมพันธ์ถึงการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรจะส่งผลกระทบต่อทุกฝ่ายในด้านความเข้าใจในหลักการและวิธีปฏิบัติ การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร การจัดทำโครงการสอน การตรวจสอบความพร้อมของผู้เรียน การตรวจสอบการยอมรับจากสังคม และชุมชน และการจัดโครงสร้างของหน่วยงาน

2. ขั้นตอนการเกี่ยวกับหลักสูตร เป็นการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งประกอบด้วย ฝ่ายปฏิบัติการหลักสูตรและฝ่ายสนับสนุน รวมถึงฝ่ายควบคุมการใช้หลักสูตร

3. ขั้นตอนประเมินผลการเรียนการสอนตามหลักสูตร จัดขึ้นเพื่อใช้ประเมินว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ใช้มีความสอดคล้องเหมาะสมหรือไม่

กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 27 – 30) ได้กำหนดภารกิจหรือกระบวนการในการบริหารจัดการหลักสูตรจำแนกเป็น 7 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา เป็นการสร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรของสถานศึกษา พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร จัดทำระบบสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตร และจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2. ด้านการจัดทำหลักสูตร เป็นการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง รวมทั้งการจัดทำคำอธิบายรายวิชา แผนการจัดการเรียนรู้ กำหนดสื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล ตลอดจนการบริหารจัดการงบประมาณ อาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และบุคลากรให้สอดคล้องกับหลักสูตร

3. ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร เป็นการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ จัดหา เลือก ใช้ ทำ และพัฒนาสื่อ จัดกระบวนการเรียนรู้ จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน วัดผลประเมินผล แนะแนว วิจัยเพื่อพัฒนา และการนิเทศ กำกับ ติดตาม

4. ด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร เป็นการดำเนินการใช้หลักสูตรให้เป็นไปตามการจัดทำหลักสูตรและการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร ซึ่งสถานศึกษาได้กำหนดไว้แล้วในข้อ 2 และ ข้อ 3

5. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล เป็นการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการจากภายในและภายนอกสถานศึกษา

6. ด้านการสรุปผลการดำเนินงานบริหารหลักสูตร เป็นการสรุปผลการดำเนินงานและรายงานให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

7. ด้านการปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารหลักสูตร เป็นการนำผลการดำเนินงาน รวมทั้งปัญหาและข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

กล่าวโดยสรุปได้ว่า กระบวนการบริหารหลักสูตรประกอบด้วยขั้นตอน การดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ การเตรียมการและการจัดทำหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินผลหลักสูตร

3. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและการนำไปใช้ในโรงเรียน

3.1 สาระสำคัญเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่ยึดหลักความมีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในทางปฏิบัติ กล่าวคือ เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศที่มีโครงสร้างหลักสูตรยืดหยุ่น กำหนดจุดมุ่งหมายซึ่งถือว่าเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในภาพรวม 12 ปี สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้แต่ละกลุ่มสาระ มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมีสัดส่วนร้อยละ 70 จัดเฉพาะส่วนที่จำเป็นในการพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อตามความถนัดและความสามารถของแต่ละบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มคุณภาพของผู้เรียนให้สูงขึ้น สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขบนพื้นฐานของความเป็นไทยและความเป็นสากล

หลักสูตรแกนกลางเป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สามารถนำไปจัดการศึกษาได้ทั้ง 3 ระบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยมีมาตรฐานการเรียนรู้เป็นข้อกำหนดคุณภาพของผู้เรียน

สถานศึกษาต้องนำสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือหลักสูตรแกนกลางไปจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในสัดส่วนร้อยละ 30 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและท้องถิ่น จุดเด่น จุดด้อย เอกถลักษณ์ ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นมากำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กำหนดมาตรฐาน และกำหนดสาระการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศชาติ และพลเมืองโลก

3.1.1 หลักการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544

- 1) เป็นการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มุ่งเน้นความเป็นไทยควบคู่ความเป็นสากล
- 2) เป็นการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนจะได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน โดยสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
- 3) ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้ได้ด้วยตัวเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ
- 4) เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระ เวลา และการจัดการเรียนรู้
- 5) เป็นหลักสูตรที่จัดการศึกษาได้ทุกรูปแบบ ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

3.1.2 จุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544

- 1) เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์
- 2) มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน รักการเขียน และรักการค้นคว้า
- 3) มีความรู้อันเป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ มีทักษะและศักยภาพในการจัดการ การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี ปรับวิธีคิด วิธีการทำงานได้เหมาะสมกับสถานการณ์
- 4) มีทักษะและกระบวนการ โดยเฉพาะทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทักษะการคิด การสร้างปัญญาและทักษะในการดำรงชีวิต
- 5) รักการออกกำลังกาย ดูแลตนเองให้มีสุขภาพและบุคลิกภาพที่ดี
- 6) มีประสิทธิภาพในการผลิตและการบริโภค มีค่านิยมเป็นผู้ผลิตมากกว่าผู้บริโภค
- 7) เข้าใจในประวัติศาสตร์ของชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทย เป็นพลเมืองที่ดี ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- 8) มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปวัฒนธรรมประเพณี กีฬา ภูมิปัญญา ทรัพยากรธรรมชาติ และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

9) รักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้กับสังคม

3.1.3 โครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544

เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามหลักการ จุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ให้สถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องมีแนวปฏิบัติในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา จึงได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ดังนี้

1) ระดับช่วงชั้น

กำหนดหลักสูตรเป็น 4 ช่วงชั้น ตามระดับพัฒนาการของผู้เรียน ดังนี้
 ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3
 ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6
 ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3
 ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

2) สาระการเรียนรู้

กำหนดสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยความรู้ ทักษะ หรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนเป็น 8 กลุ่มสาระ ดังนี้

- (1) ภาษาไทย
- (2) คณิตศาสตร์
- (3) วิทยาศาสตร์
- (4) สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- (5) สุขศึกษาและพลศึกษา
- (6) ศิลปะ
- (7) การงานอาชีพและเทคโนโลยี
- (8) ภาษาอังกฤษ

สาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระนี้ เป็นพื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนรู้ ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มย่อยคือ

กลุ่มที่ 1 ประกอบด้วย ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาจะต้องใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างพื้นฐานการคิด และเป็นกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาและวิกฤตของชาติ

กลุ่มที่ 2 ประกอบด้วย สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพ และเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เป็นสาระการเรียนรู้ที่สร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์และ สร้างศักยภาพในการคิดและการทำงานอย่างสร้างสรรค์

3) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนา ความสามารถของตนเองตามศักยภาพเพิ่มเติมจากที่จัดไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจะมุ่งเน้นการพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ซึ่งรูปแบบและวิธีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะคือ

(1) กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถ ของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของ ตนเอง เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญา และการ เสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดี ซึ่งผู้สอนทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อ และการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพและการมีงานทำ

(2) กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตัวเอง อย่างครบวงจร ตั้งแต่การศึกษา วิเคราะห์วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมิน และปรับปรุงการ ทำงาน โดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญ ประโยชน์ เป็นต้น

3.1.4 มาตรฐานการเรียนรู้

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระ การเรียนรู้ 8 กลุ่ม ที่เป็นข้อกำหนดคุณภาพผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมของแต่ละกลุ่ม เพื่อใช้เป็นจุดมุ่งหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ ซึ่งกำหนดเป็น 2 ลักษณะคือ

1) มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ใน แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนเรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2) มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่ม สาระการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนเรียนจบในแต่ละช่วงชั้นคือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6

3.1.5 เวลาเรียน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดเวลาในการจัดการเรียนรู้และ
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 มีเวลาเรียนประมาณปีละ
800-1,000 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละ 4-5 ชั่วโมง

ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 มีเวลาเรียนประมาณปีละ
800-1,000 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละ 4-5 ชั่วโมง

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 มีเวลาเรียนประมาณปีละ
1,000-1,200 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละ 5-6 ชั่วโมง

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 มีเวลาเรียนประมาณปีละไม่น้อย
กว่า 1,200 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง

3.2 แนวการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

3.2.1 ความหมายของหลักสูตรสถานศึกษา

กล้า ทองขาว (2538 : 112) กล่าวว่า หลักสูตรสถานศึกษาหรือหลักสูตร
ท้องถิ่น หมายถึง หลักสูตรที่จัดทำขึ้นให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น อาจกำหนดไว้ในหลักสูตร
แกนกลางหรือหลักสูตรระดับชาติ เพื่อเป็นแนวทางให้ท้องถิ่นปรับปรุงพัฒนาให้เหมาะสมกับ
สภาพท้องถิ่นของตน

กระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 2-3) กล่าวว่า หลักสูตรสถานศึกษา
หมายถึง แผนหรือแนวทางหรือข้อกำหนดของการจัดการศึกษาที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้
ความสามารถ โดยส่งเสริมให้แต่ละคนพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตน รวมถึงลำดับขั้นของ
มวลประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติได้
ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตัวเอง รู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ในโรงเรียน ชุมชน สังคม
และโลกอย่างมีความสุข ดังนั้นหลักสูตรสถานศึกษาประกอบด้วย การเรียนรู้และประสบการณ์
อื่นๆที่สถานศึกษาแต่ละแห่งวางแผนเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยจะต้องจัดทำสาระการเรียนรู้ทั้ง
รายวิชาที่เป็นพื้นฐานและรายวิชาที่ต้องการเรียนรู้เพิ่มเติมเป็นรายปีหรือรายภาค จัดกิจกรรม
พัฒนาผู้เรียนเป็นรายปีหรือรายภาค และกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์จากจุดหมายของ
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ถวัลย์ มาศจรัส (2545 : 52) กล่าวว่า หลักสูตรสถานศึกษา คือ มวล
ประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียนตามสภาพความต้องการของท้องถิ่นนั้นๆ เป็นแผนหรือ

แนวทางหรือข้อกำหนดให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ โดยส่งเสริมให้แต่ละคนพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตน

กล่าวโดยสรุปได้ว่า หลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง แผน แนวทาง หรือ มวลประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียนตามสภาพความต้องการของท้องถิ่น โดยมุ่งให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตนเอง รู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ในโรงเรียน ชุมชน สังคม และโลกอย่างมีความสุข

3.2.2 ความสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 5) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษาไว้ ดังนี้

1. เป็นข้อกำหนดที่ทุกคนในสถานศึกษาต้องปฏิบัติตามเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด และพัฒนาให้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของสถานศึกษาและท้องถิ่น
2. เป็นเอกสารที่บุคคลภายนอกหรือหน่วยงานต่างๆมิได้ใช้ประโยชน์ในกรณีที่ต้องการศึกษาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
3. เป็นเอกสารที่ใช้ประกอบการประเมินภายนอก เพื่อประเมินให้สอดคล้องกับสภาพการปฏิบัติจริงของสถานศึกษา

3.2.3 ขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 28 - 34) ได้กำหนดขั้นตอนในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา จำแนกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดทำหลักสูตรในระดับสถานศึกษา มีขั้นตอน ดังนี้

1. เชิญผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเข้าประชุมอบรม และชี้แจงแนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ดำรงและวิเคราะห์สภาพความต้องการและข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา ชุมชน
2. กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ให้สอดคล้องกับความต้องการและข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา ชุมชน
3. การคัดเลือกและจัดเนื้อหาสาระของหลักสูตรสถานศึกษาจากวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และมาตรฐานการเรียนรู้ที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้ สถานศึกษาจะต้องจัดทำสาระการเรียนรู้จากช่วงชั้นเป็นรายปีหรือรายภาค พร้อมทั้งกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้ชัดเจน เพื่อให้ครูทุกคนไปออกแบบการเรียนการสอน การบูรณาการ และการจัดทำหน่วยการเรียนรู้

โดยวางแผนร่วมกันทั้งสถานศึกษา หลักสูตรดังกล่าวจะเป็นหลักสูตรสถานศึกษาที่ครอบคลุม ภาระงานการจัดการศึกษาทุกด้านของสถานศึกษา

4. กำหนดรูปแบบ วิธีการ เกณฑ์การตัดสิน เอกสาร หลักฐาน การศึกษา เกี่ยวกับการวัดและการประเมินผล

5. การดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

6. การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร สถานศึกษา

7. การสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ปรับปรุงพัฒนา กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษาในแต่ละกลุ่มสาระ มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาค โดยวิเคราะห์จาก มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่กำหนดไว้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้และจัดเป็นผลการเรียนรู้ การกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาคควรระบุถึงความรู้ ความสามารถของผู้เรียน ที่จะเกิดขึ้นหลังจากการเรียนรู้ในแต่ละปีหรือแต่ละภาคนั้นๆ

2. กำหนดสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค โดยวิเคราะห์จากผลการ เรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาค ให้สอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระและ มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น รวมทั้งสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของสถานศึกษา ที่องถิ่น และชุมชน

3. กำหนดเวลาหรือจำนวนหน่วยกิตสำหรับสาระการเรียนรู้รายภาค ทั้ง สาระการเรียนรู้พื้นฐานและสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษากำหนดเพิ่มเติมขึ้น

4. จัดทำคำอธิบายรายวิชา โดยนำผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือราย ภาค สาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค รวมทั้งเวลาและหน่วยกิตที่กำหนด นำมาเขียนเป็น คำอธิบายรายวิชา ซึ่งประกอบด้วย ชื่อรายวิชา จำนวนเวลาหรือหน่วยกิต มาตรฐานการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ของรายวิชานั้นๆ

5. จัดทำหน่วยการเรียนรู้ โดยนำสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาคที่ กำหนดไว้ บูรณาการจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้หน่วยย่อยๆ เพื่อสะดวกในการจัดการเรียนรู้และ ผู้เรียนได้เรียนรู้ในลักษณะองค์รวม หน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วยประกอบด้วย มาตรฐานการ เรียนรู้ สาระการเรียนรู้ และจำนวนเวลาสำหรับการจัดการเรียนรู้ เมื่อเรียนครบทุกหน่วยย่อย แล้วผู้เรียนสามารถบรรลุตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาคของทุกรายวิชา

6. การกำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคน เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

3.3 หน้าที่และบทบาทในการบริหารหลักสูตรของผู้บริหารโรงเรียน

ดอลล์ (Doll 1970 : 279 – 281) กล่าวว่า นักบริหารหรือศึกษานิเทศก์ ควรมีการกระตุ้นให้งานก้าวหน้า และเร้าใจให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ให้การสนับสนุน ตลอดจน จัดหาเงินทุนและวัสดุ บุคลากร และอำนวยความสะดวกต่อคณะกรรมการในการบริหารหลักสูตร

แทนการ์ด (Tanguard 1974 : 57 – 63) กล่าวว่า ผู้บริหารในระดับสำคัญมี บทบาทในการบริหารหลักสูตร ดังนี้

1. ประเมินความต้องการและการเลือกขอบข่ายสำหรับการพัฒนา
2. เลือกกลวิธีดำเนินการ
3. บริหารโครงการในระยะการดำเนินงาน
4. จัดเตรียมการประเมินผลและการพัฒนาโครงการ
5. จำกัดและประสิทธิผลของกระบวนการวินิจฉัยสั่งการ

กอร์ตัน (Gorton อ้างถึงใน เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ 2540 : 36) กล่าวว่า บทบาทในการบริหารหลักสูตรจำแนกเป็น 6 ด้านคือ ด้านการช่วยเหลือในการกำหนดเป้าหมาย ของหลักสูตร ทำความกระจ่างในเนื้อหาของหลักสูตร ช่วยจัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อส่งเสริม การเรียนการสอน ช่วยจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน จัดฝึกอบรมบุคลากรเพื่อพัฒนาการเรียน ช่วยเหลือในการประเมินผลการเรียน

คเนเซวิช (Knezevich อ้างถึงใน เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ 2540 : 31) ได้เสนอ บทบาทสำคัญในการบริหารการเรียนการสอน ผู้บริหารต้องมีความเข้าใจในระบบการเรียนรู้ การเจริญและพัฒนาการของมนุษย์ เข้าใจทฤษฎีการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร มีความรู้ความ เข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีทางการศึกษา

ธนู แสงศักดิ์ (2520 : 219) กล่าวว่า ในการขยายและปรับปรุงหลักสูตร ผู้บริหารการศึกษาควรเข้าใจจุดหมาย โครงสร้าง หลักการของหลักสูตร และสนับสนุน นักเรียนด้วยทรัพยากรทุกอย่าง

อุทัย บุญประเสริฐ (2540 : 38-39) กล่าวถึง บทบาทที่สำคัญของ ผู้บริหารโรงเรียนในการบริหารหลักสูตร ดังนี้

1. ศึกษา ทำความเข้าใจหลักสูตรที่โรงเรียนใช้อยู่ให้ทราบเกี่ยวกับสาระสำคัญของหลักสูตรอย่างแน่ชัด เพื่อจะได้แนะนำช่วยเหลือครูให้ได้ใช้และปฏิบัติตามหลักสูตรอย่างถูกต้อง
 2. ต้องเป็นผู้นำในการนำหลักสูตรไปใช้ จัดประชุมเพื่อวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้ ดูแล ดำเนินการ ประสานงาน ประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องและครูผู้สอนเพื่อชี้แจง แนะนำ ติดตามผลการปฏิบัติและจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
 3. จัดหาหลักสูตร เอกสารหลักสูตร เอกสารประกอบหลักสูตร คู่มือครู และแผนการสอนให้เพียงพอ
 4. เตรียมครูให้พร้อมที่จะใช้หลักสูตรที่โรงเรียนใช้อยู่ อบรมครูให้มีความรู้ความเข้าใจหลักสูตร ช่วยให้ครูพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงแนวทางในการปฏิบัติจากเดิมสู่แนวการใช้หลักสูตรที่โรงเรียนใช้อยู่ในขณะนั้น
 5. ประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้ปกครองทราบและเข้าใจ
 6. จัดครูเข้าสอนให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ และให้จัดทำแผนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร
 7. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เหมาะสม
 - สมนึก ธาตุทอง และ นุชนาถ ธาตุทอง (2545 : 317) กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สรุปได้ดังนี้
 1. เป็นผู้นำในการจัดทำให้มีแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
 2. เป็นผู้นำในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยการประสานความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
 3. เป็นผู้นำในการจัดให้มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษา
 4. สนับสนุนการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้
 5. สนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายของสถานศึกษาได้รับความรู้ รวมทั้งพัฒนาบุคลากรให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้
 6. เป็นผู้ประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้เพื่อปรับปรุงพัฒนาให้เหมาะสมกับชุมชนและท้องถิ่น
- กล่าวโดยสรุปได้ว่า บทบาทของผู้บริหารในการบริหารหลักสูตร ได้แก่ การให้การสนับสนุนช่วยเหลือครูในการจัดทำหลักสูตร การจัดหางบประมาณและเอกสารหลักสูตร การจัดครูเข้าสอน การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การช่วยเหลือครูในการนำหลักสูตรไปใช้

ตลอดจนประเมินผลและปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับสถานศึกษา ท้องถิ่น และชุมชน

4. การกิจและสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายอ้อมเมืองคู่

4.1 ความเป็นมาและที่ตั้งของศูนย์เครือข่ายอ้อมเมืองคู่

ศูนย์เครือข่ายอ้อมเมืองคู่ ตั้งขึ้นตามระเบียบสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 ว่าด้วยศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2547 เพื่อกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไปยังศูนย์เครือข่ายและโรงเรียนในศูนย์เครือข่าย และเพื่อให้การบริหารจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาเกิดความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เป็นการจตุรวมโรงเรียนในพื้นที่ใกล้เคียงเข้าด้วยกัน โดยมีการบริหารจัดการปัจจัยการบริหารร่วมกัน เพื่อให้ทุกโรงเรียนมีคุณภาพและมาตรฐานใกล้เคียงกัน โดยที่ศูนย์เครือข่ายเป็นสำนักงานกลางในการบริหารและจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาให้เป็นไปตามที่กำหนด (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 2548 : 3-5)

สำนักงานศูนย์เครือข่ายอ้อมเมืองคู่ตั้งอยู่ที่ โรงเรียนเมืองบัววิทยาคาร ตำบลเมืองบัว อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ประกอบด้วยโรงเรียนจำนวน 9 โรงเรียน ดังนี้

1. โรงเรียนเมืองบัววิทยาคาร
2. โรงเรียนบ้านโนนจาน
3. โรงเรียนบ้านยางจ้อง
4. โรงเรียนบ้านหัวดงคำแพง
5. โรงเรียนจตุรคามพัฒนา
6. โรงเรียนกู่กาสิงห์ประชาสรรค์
7. โรงเรียนบ้านสำราญนิवासามัคคี
8. โรงเรียนบ้านวัดบ้านโพเงิน
9. โรงเรียนบ้านกู่กาสิงห์

4.2 ภารกิจของศูนย์เครือข่ายอ้อมเมืองกู่

ศูนย์เครือข่ายอ้อมเมืองกู่มีภารกิจในการบริหารจัดการศึกษา ดังนี้

(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 2548 : 10)

1. กำหนดนโยบายและแผนการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2
2. กำหนดมาตรฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและมีระบบประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่าย
3. ส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนและงานด้านวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่าย
4. ส่งเสริม สนับสนุน การจัดตั้งกลุ่ม ชมรม หรือสมาคมเพื่อพัฒนางานด้านวิชาการของโรงเรียนในศูนย์เครือข่าย
5. เสนอแนะการจัดสรรและจัดตั้งงบประมาณของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายต่อคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา
6. พิจารณาดำเนินการเกี่ยวกับการระดมและการใช้ทรัพยากรเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่าย
7. เสริมสร้างประสิทธิภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาในศูนย์เครือข่าย
8. ให้ข้อเสนอแนะในการจัดตั้ง บริหาร ยุบรวม ปรับปรุง และเลิกโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายต่อคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา
9. ให้ความช่วยเหลือการปฏิบัติงานของโรงเรียนตามแผนงาน/โครงการของศูนย์เครือข่ายและแนวปฏิบัติอื่นๆที่คณะกรรมการกำหนด
10. นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานประจำปีของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา
11. พิจารณาดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานการเงินและทรัพย์สินของศูนย์เครือข่าย
12. ปฏิบัติงานอื่นๆตามที่ได้รับมอบหมาย

4.3 สภาพการดำเนินงานของศูนย์เครือข่ายอ้อมเมืองกู่

ในปีการศึกษาที่ผ่านมา ศูนย์เครือข่ายอ้อมเมืองกู่มีการดำเนินงานในด้านต่างๆ สรุปได้ดังนี้

4.3.1 การดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา

- 1) จัดประชุมคณะกรรมการศูนย์เครือข่ายเพื่อจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน และแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของศูนย์เครือข่าย
- 2) จัดอบรมครูในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายเกี่ยวกับการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จำนวน 2 ครั้ง ผู้เข้ารับการอบรม 180 คน
- 3) นำคณะครูทุกคนในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายไปศึกษาดูงานด้านหลักสูตรสถานศึกษาที่โรงเรียนจันทบูรเบกษาอนุสรณ์
- 4) มีการนิเทศและติดตามการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่าย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง

4.3.2 ดำเนินงานในด้านอื่นๆ

- 1) มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่งเสริมสนับสนุน และช่วยเหลือกันระหว่างโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายด้านบุคลากร สื่อ และวัสดุอุปกรณ์
- 2) จัดแข่งขันทักษะความสามารถทางวิชาการและสิ่งประดิษฐ์นักเรียนเพื่อคัดเลือกตัวแทนของศูนย์เครือข่ายไปแข่งขันในระดับเขตพื้นที่การศึกษาภาคเรียนละ 1 ครั้ง
- 3) จัดแข่งขันกีฬา – กรีฑานักเรียนเพื่อคัดเลือกตัวแทนของศูนย์เครือข่ายไปแข่งขันในระดับเขตพื้นที่การศึกษา 1 ครั้ง (ศูนย์เครือข่ายอ้อมเมืองกู่ 2550 : 3-10)

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เมจิรินทร์ เจริญ (2545 : 112) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การดำเนินการใช้หลักสูตรโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการบริหารหลักสูตร และด้านการติดตาม นิเทศ และประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษามีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ลัดดา กลิ่นวงษ์ (2545 : 51-52) ได้ทำการศึกษากระบวนการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดลำปาง ผลการศึกษาสรุป

ได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนดำเนินการเกี่ยวกับกระบวนการบริหารหลักสูตรโดยภาพรวมทั้ง 3 ด้านคือ ด้านการวางแผนหลักสูตร ด้านการสนับสนุนการใช้หลักสูตร และด้านการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด

ปิยะพร ทำบุญ (2546 : 143-146) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในสถานศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยสรุปได้ว่าการดำเนินการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร ได้แก่ ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรไม่ชัดเจน ส่วนข้อเสนอแนะ ได้แก่ ควรมีการอบรมให้ความรู้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องทุกคน

สุมาลี เข้มสุวรรณ (2546 : 69) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนแม่เมาะวิทยา จังหวัดลำปาง ผลการศึกษารูปได้ว่า โรงเรียนแม่เมาะวิทยามีการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านการจัดทำสาระหลักสูตรสถานศึกษา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ด้านการนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา และปัญหาในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนแม่เมาะวิทยา ได้แก่ ครูไม่มั่นใจว่าหลักสูตรสถานศึกษาที่จัดทำขึ้นมีประสิทธิภาพและครอบคลุมมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ เวลาในการจัดทำหลักสูตรมีน้อย และในแต่ละกลุ่มสาระมีบุคลากรจำนวนน้อยไม่สามารถระดมสมองเพื่อจัดทำหลักสูตรได้อย่างเต็มที่

กองการวิจัยทางการศึกษา (2546 ค : 132-136) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่ายระดับมัธยมศึกษา ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีการบริหารจัดการและทักษะในการบริหารหลักสูตรในระดับมาก ได้แก่ มีความรู้และมีความตระหนักในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา มีความเป็นผู้นำทางวิชาการ ด้านการติดตาม นิเทศ และประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาได้ศึกษาสภาพปัญหาในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาร้อยละ 94.4 วางแผนนิเทศร้อยละ 83.9 การปฏิบัติงานของผู้บริหารด้านการใช้หลักสูตร พบว่า ผู้บริหารปฏิบัติงานตามหลักสูตรหลังจากการใช้หลักสูตรสถานศึกษาสูงขึ้น ได้แก่ ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการวัดผลประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย และพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ให้แก่นักเรียน การปฏิบัติงานหลังการใช้หลักสูตรสถานศึกษาพบว่าครูมีการปฏิบัติสูงขึ้น ได้แก่ บูรณาการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงาม เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมหรือฝึกปฏิบัติตามความถนัด ตามความสนใจ

อัญญรัตน์ ไตรศิลป์วิศรุต (2546 : 67-68) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่ายในจังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่ายในจังหวัดฉะเชิงเทราในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านปัญหาทั้ง 4 ด้านมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง แนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาสรุปได้ดังนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเตรียมเอกสารให้ความรู้และจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ควรให้ความรู้ในการจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา การจัดทำแผนการเรียนรู้อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการผลิตสื่อ รวมทั้งกระบวนการวัดและประเมินผล

เสริม เคนโยธา (2546 : 92-93) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนนาร่องการใช้หลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยสรุปได้ว่า บทบาทการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้บริหารทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับค่อนข้างมาก และความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และกรรมการสถานศึกษาคือ บทบาทการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ศราวุธ โรจนาวรรณ (2546 : 51-52) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพการพัฒนาและการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์เขต 4 ผลการศึกษาสรุปได้ว่า สภาพการพัฒนาและการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์เขต 4 มีการปฏิบัติมากในทุกภารกิจ สภาพปัญหาและข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากที่สุดคือ ด้านการวางแผนและการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา รองลงมาคือ ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษา และด้านการนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ตามลำดับ

สุดใจ อีโน (2546 : 71-73) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาสรุปได้ว่า การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ดโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การบริหารหลักสูตรของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการประเมินผลการใช้หลักสูตรอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการเตรียมการใช้หลักสูตรและด้านการนำหลักสูตรไปใช้ อยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรที่พบคือ ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดสร้างหลักสูตรน้อย ข้อเสนอแนะคือควรเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดสร้างหลักสูตรมากขึ้น

กนกวรรณ แสนคำ (2547 : 96-97) ได้ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาค่าใช้จ่ายหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ผลการศึกษาสรุปได้ว่า สภาพการใช้หลักสูตรของสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านเรียงจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่า ดังนี้ ด้านการเตรียมความพร้อม ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร และด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร สภาพการใช้หลักสูตรทุกช่วงชั้นทั้งโดยรวมและด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ส่วนด้านการเตรียมความพร้อมและด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรมีสภาพการใช้ไม่แตกต่างกัน

จรัญ เสนาวงศ์ (2547 : 98-99) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการใช้หลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2544 ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาทั้งโดยรวม และรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการจัดทำหลักสูตร ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา คือ เวลาในการจัดทำหลักสูตรน้อยมาก วิทยากรที่ให้การอบรมแต่ละจุดให้ความรู้แตกต่างกัน ผู้บริหารควรมีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล และให้ความช่วยเหลือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างจริงจัง

วิทยา ประชาภูล (2548 : 95-96) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรีเขต 1 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ความคิดเห็นระหว่างคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่ทำหน้าที่หัวหน้างานวิชาการต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาใน 7 ด้าน คือ ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการกำหนดแผนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล ด้านการสรุปผลการดำเนินงานการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จรัญ เสนาวงศ์ (2549 : 73-74) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อหลักสูตรสถานศึกษาทั้งโดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และความคิดเห็นของผู้บริหาร

สถานศึกษาและครูต่อหลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

ศิริพร จุราเพชร (2549 : 83-84) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารหลักสูตรของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่เขต 3 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า สภาพการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังที่นำเสนอมาตามลำดับ แสดงให้เห็นว่า หลักสูตรเป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดการศึกษา การบริหารหลักสูตรมีขั้นตอนการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ การเตรียมการและการจัดทำหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินผลหลักสูตร ซึ่งการดำเนินงานบริหารหลักสูตรให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเอาใจใส่ดูแลการดำเนินงานทุกขั้นตอน นับตั้งแต่การเตรียมความพร้อมของบุคลากร การจัดหาเอกสาร สื่อ วัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณสนับสนุนในการจัดทำหลักสูตร การอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือครูให้สามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการใช้หลักสูตร จึงจะทำให้การดำเนินงานบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

วิธีดำเนินการศึกษา ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอน ซึ่งได้นำเสนอเรียงตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายอ้อมเมืองคู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 จำนวน 122 คน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 13 คน และครูผู้สอน จำนวน 109 คน จาก 9 โรงเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายอ้อมเมืองคู ปีการศึกษา 2550 จำนวน 97 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร 13 คน และครูผู้สอน 84 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซีและมอร์แกน และใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่มอย่างเป็นระบบ โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1.2.1 จำแนกโรงเรียนเป็นสองกลุ่มตามประสิทธิภาพการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน คือ กลุ่มที่ผู้บริหารมีประสิทธิภาพบริหารน้อยกว่ากับกลุ่มที่ผู้บริหารมีประสิทธิภาพบริหารมาก

1.2.2 สุ่มสมาชิกในแต่ละกลุ่มให้ได้ตามสัดส่วนและจำนวนที่กำหนดไว้ โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างเป็นระบบ ดังนี้

1) กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน ใช้วิธีสุ่มอย่างเป็นระบบจากผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนและรองผู้อำนวยการโรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 13 คน

2) กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอน ใช้วิธีสุ่มอย่างเป็นระบบ จากบัญชีเงินเดือนของโรงเรียนโดยเลือกครูที่มีเลขที่ในลำดับบัญชีเป็นเลขคี่ เรียงตามลำดับจนครบตามสัดส่วนที่กำหนดไว้ ได้กลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนที่ผู้บริหารมีประสบการณ์การบริหารน้อยจำนวน 40 คน และจากโรงเรียนที่ผู้บริหารมีประสบการณ์การบริหารมาก จำนวน 44 คน รวมกลุ่มตัวอย่างจำนวน 84 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 47 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน

2.2 การสร้างเครื่องมือและการหาค่าคุณภาพของเครื่องมือ

2.2.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรเพื่อนำมากำหนดกรอบงานที่จะใช้ศึกษา

2.2.2 จัดทำร่างแบบสอบถามแล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ จากนั้นได้นำมาปรับปรุงแก้ไข

2.2.3 นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 ท่าน (ดังรายชื่อในภาคผนวก ก) เพื่อตรวจพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้อง IOC (Index Of Congruence) ผลการประเมินปรากฏว่า แบบสอบถามทุกข้อมีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

2.2.4 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 15 มิถุนายน 2550 ถึงวันที่ 6 กรกฎาคม 2550 โดยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.1 ขอนหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราชถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 นำส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสืออนุญาตให้เก็บข้อมูลจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พร้อมนัดหมายวัน เวลา ในการขอรับแบบสอบถามคืน

แบบสอบถามที่ส่งไป จำนวน 97 ฉบับ ได้รับคืน จำนวน 97 ฉบับ แบบสอบถามที่ได้รับคืนคิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วคัดเลือกไว้เฉพาะแบบสอบถามที่ตอบคำถามครบทุกข้อ ปรากฏว่า แบบสอบถามที่ได้รับคืนทุกฉบับมีความสมบูรณ์คิดเป็นร้อยละ 100 หลังจากนั้นได้นำแบบสอบถามไปบันทึกถาวรห้ส และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป ดังนี้

4.1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงค่าความถี่ และการหาค่าร้อยละ

4.2 การดำเนินงานตามกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลตามเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด 2545 : 100)

4.51 – 5.00	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับมาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

4.3 เปรียบเทียบการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามประเภทการดำเนินการบริหาร โดยใช้การทดสอบค่าที

4.4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน วิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงค่าความถี่

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

5.1 สถิติพื้นฐาน ใช้การแจกแจงค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.2 สถิติในการทดสอบสมมติฐาน ใช้การทดสอบค่าที

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้นำเสนอเรียงตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. การวิเคราะห์สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม
2. การดำเนินงานตามกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน
3. การเปรียบเทียบการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของ

ผู้บริหารโรงเรียน

4. ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหาร

โรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละรายการ ปรากฏดังรายละเอียดซึ่งได้นำเสนอเรียงตามลำดับ ดังนี้

1. การวิเคราะห์สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏดังรายละเอียดในตารางที่ 4.1 ดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพและประเภทของการบริหาร

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สถานภาพ	97	100
ครูผู้สอน	84	86.6
ผู้บริหาร	13	13.4
ประเภทของการบริหาร	97	100
ประเภทน้อย	46	47.4
ประเภทมาก	51	52.6

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนมากที่สุด มีสถานภาพเป็นครูผู้สอนในโรงเรียนที่ผู้บริหารมีประสบการณ์การบริหารมาก

2. การดำเนินงานตามกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายอ้อมเมืองกู่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 ปรากฏดังรายละเอียดในตารางที่ 4.2 - 4.5 ดังนี้

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายอ้อมเมืองกู่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 จำแนกเป็นรายด้าน

ด้าน	\bar{X}	S.D	การแปลผล
1. การเตรียมการและจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	3.88	0.82	มาก
2. การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้	3.75	0.83	มาก
3. การประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา	3.74	0.75	มาก
รวม	3.79	0.61	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายอ้อมเมืองกู่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 มีการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงตามลำดับ ได้แก่ ด้านการเตรียมการและจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ และด้านการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายอ้อมเมืองกู่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 ในแต่ละด้าน จำแนกเป็นรายข้อ ปรากฏดังรายละเอียดในตารางที่ 4.3 - 4.5 ดังนี้

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในการดำเนินงานตามกระบวนการบริหาร
 หลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียน ด้านการเตรียมการและการจัดทำ
 หลักสูตรสถานศึกษา จำแนกเป็นรายชื่อ

รายการ	\bar{X}	S.D	การแปลผล
1. มีการจัดเตรียมแผนงาน/โครงการเกี่ยวกับการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา	4.16	0.67	มาก
2. มีการจัดประชุมชี้แจงเพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ ขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.11	0.78	มาก
3. มีการจัดเตรียมข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา	3.88	0.82	มาก
4. มีการจัดทำเอกสารเพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร สถานศึกษาแก่ครู	3.79	0.85	มาก
5. มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ	3.84	0.84	มาก
6. มีการสำรวจความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการ จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	3.60	0.85	มาก
7. มีการกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนเพื่อใช้ เป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	3.98	0.88	มาก
8. มีการกำหนดวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายการ จัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อใช้เป็นทิศทางในการ จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.15	0.80	มาก
9. มีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา	4.08	0.81	มาก
10. มีการจัดเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	3.85	0.93	มาก
11. มีการนำข้อมูลสารสนเทศ ข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา และชุมชนมาใช้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	3.80	0.84	มาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รายการ	\bar{X}	S.D	การแปลผล
12. มีการจัดทำสาระหลักสูตรให้ยืดหยุ่น และสอดคล้องกับ ความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น	3.88	0.81	มาก
13. มีการจัดทำคู่มือหรือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา	3.73	0.86	มาก
14. มีการจัดทำคู่มือหรือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการนำหลักสูตร สถานศึกษาไปใช้	3.74	0.81	มาก
15. มีการจัดทำคู่มือหรือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับแนวทางในการ ประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	3.71	0.84	มาก
16. มีการจัดอบรมเพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจ สาระสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษาก่อนนำไปใช้	3.78	0.78	มาก
รวม	3.88	0.82	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายอ้อมเมืองกู่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 มีการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาด้าน การเตรียมการและการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาทุกรายการอยู่ในระดับมาก โดยรายการที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับแรก ได้แก่ มีการจัดเตรียมแผนงาน/โครงการเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา มีการกำหนดวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และมีการจัดประชุมชี้แจงเพื่อให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในการดำเนินงานตามกระบวนการบริหาร
หลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน ด้านการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้
จำแนกเป็นรายชื่อ

รายการ	\bar{X}	S.D	การแปลผล
1. มีการให้คำปรึกษา แนะนำครูให้สามารถจัดกิจกรรม การเรียนการสอนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา	3.72	0.77	มาก
2. มีการอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือครูให้สามารถ จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามจุดเน้นของ หลักสูตรสถานศึกษา	3.89	0.85	มาก
3. มีการอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือครูให้สามารถ จัดการเรียนการสอนให้ตรงกับสาระของหลักสูตร สถานศึกษา	3.70	0.86	มาก
4. มีการอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือครูให้สามารถ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ด้วยตัวเองตรงตามจุดเน้นของหลักสูตรสถานศึกษา	3.79	0.88	มาก
5. มีการอำนวยความสะดวกช่วยเหลือครูให้สามารถจัด กิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย	3.80	0.87	มาก
6. มีการอำนวยความสะดวกช่วยเหลือครูให้สามารถจัด กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน	3.77	0.84	มาก
7. มีการอำนวยความสะดวกช่วยเหลือครูให้สามารถจัด กิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมตามจุดเน้นของหลักสูตรสถานศึกษา	3.89	0.88	มาก
8. มีการอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือครูในการใช้แหล่ง เรียนรู้ในห้องเรียนตามจุดเน้นของหลักสูตรสถานศึกษา	3.76	0.81	มาก
9. มีการอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือครูในการนำ ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.72	0.85	มาก

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

รายการ	\bar{X}	S.D	การแปลผล
10. มีการอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือครูในการนำสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ในการจัดการเรียนรู้	3.88	0.89	มาก
11. มีการให้คำปรึกษา แนะนำให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.55	0.79	มาก
12. มีการอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือครูให้นำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.56	0.80	มาก
13. มีการจัดประชุม สัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	3.71	0.79	มาก
14. มีการจัดบรรยายภาคและสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ตามจุดเน้นของหลักสูตรสถานศึกษา	3.96	0.75	มาก
15. มีการนิเทศ ติดตามผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง	3.57	0.83	มาก
รวม	3.75	0.83	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายอ้อมเมืองกู่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 มีการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาด้านการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ทุกรายการอยู่ในระดับมาก โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับแรก ได้แก่ มีการจัดบรรยายภาคและสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ตามจุดเน้นของหลักสูตรสถานศึกษา มีการอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือครูให้สามารถจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามจุดเน้นของหลักสูตรสถานศึกษา และมีการอำนวยความสะดวกช่วยเหลือครูให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อสอดคล้องคุณธรรม จริยธรรมตามจุดเน้นของหลักสูตรสถานศึกษา ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในการดำเนินงานตามกระบวนการบริหาร
หลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน ด้านการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา
จำแนกเป็นรายข้อ

รายการ	\bar{X}	S.D	การแปลผล
1. มีการจัดระบบให้คำปรึกษา แนะนำช่วยเหลือครู เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง	3.59	0.75	มาก
2. มีการจัดระบบให้คำปรึกษา แนะนำช่วยเหลือครูใน การวัดและประเมินผลผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย	3.75	0.75	มาก
3. มีการกำกับดูแลให้ครูทำการวัดและประเมินผล ผู้เรียนให้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ เจตคติ และทักษะ	3.79	0.74	มาก
4. มีการกำกับดูแลให้ครูทำการวัดและประเมินผล ผู้เรียนให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของหลักสูตร สถานศึกษา	3.82	0.71	มาก
5. มีการกำกับดูแลให้ครูทำการวัดและประเมินผล ความรู้ความสามารถของผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ใน หลักสูตรสถานศึกษา	3.89	0.76	มาก
6. มีการกำกับดูแลให้ครูทำการวัดและประเมินผล คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ ในหลักสูตรสถานศึกษา	3.93	0.71	มาก
7. มีการกำกับดูแลให้ครูเปิด โอกาสให้นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ในการวัดและประเมินผลผู้เรียน	3.61	0.81	มาก
8. มีการกำกับดูแลให้มีการประเมินวัตถุประสงค์และ เป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษา	3.74	0.74	มาก
9. มีการกำกับดูแลให้มีการประเมินผลกระบวนการใน การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา	3.72	0.70	มาก
10. มีการกำกับดูแลให้มีการประเมินผลเนื้อหาสาระของ หลักสูตรสถานศึกษา	3.77	0.71	มาก

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

รายการ	\bar{X}	S.D	การแปลผล
11. มีการกำกับดูแลให้มีการประเมินผลกิจกรรมที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา	3.84	0.67	มาก
12. มีการกำกับดูแลให้มีการประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรม และเครื่องมือที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา	3.67	0.69	มาก
13. มีการกำกับดูแลให้มีการประเมินผลแหล่งเรียนรู้และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.64	0.78	มาก
14. มีการกำกับดูแลให้มีการประเมินผลการนำความรู้ไป ใช้ในชีวิตประจำวัน	3.82	0.74	มาก
15. มีการกำกับดูแลให้มีการประเมินผลการมีส่วนร่วม ของชุมชนและท้องถิ่น	3.61	0.85	มาก
16. มีการกำกับดูแลให้มีการประเมินผลวิธีการวัดและ ประเมินผลผู้เรียน	3.68	0.86	มาก
รวม	3.74	0.75	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายอ้อมเมืองคู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 มีการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาด้าน การประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษาทุกรายการอยู่ในระดับมาก โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสาม อันดับแรก ได้แก่ มีการกำกับดูแลให้ครูทำการวัดและประเมินผลคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา มีการกำกับดูแลให้ครูทำการวัดและประเมินผล ความรู้ความสามารถของผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา และมีการกำกับดูแลให้มีการประเมินผลกิจกรรมที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา ตามลำดับ

3. การเปรียบเทียบการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน

ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายอ้อมเมืองกู่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 ปรากฏดังรายละเอียดในตารางที่ 4.6 ดังนี้

ตารางที่ 4.6 เปรียบเทียบการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายอ้อมเมืองกู่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 จำแนกตามประสพการณ์การบริหาร

ด้าน	ประสพการณ์การบริหาร				t	p
	น้อย		มาก			
	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D		
1. การเตรียมการและจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.13	0.60	3.66	0.60	3.87	.00
2. การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้	3.97	0.59	3.55	0.69	3.22	.00
3. การประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา	3.95	0.54	3.55	0.61	3.37	.00
รวม	4.02	0.54	3.59	0.61	3.70	.00

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายอ้อมเมืองกู่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 ที่มีประสพการณ์การบริหารน้อยกับผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสพการณ์การบริหารมาก มีการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายอ้อมเมืองกุ้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 โดยใช้การแจกแจงค่าความถี่ ปรากฏดังรายละเอียดในตารางที่ 4.7 - 4.8 ดังนี้

ตารางที่ 4.7 แสดงรายการปัญหาเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามค่าความถี่

รายการปัญหา	ความถี่
1. ครูส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	28
2. สื่อ วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามีไม่เพียงพอ	26
3. ระยะเวลาในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามีน้อย	20
4. โรงเรียนมีครูในแต่ละกลุ่มสาระน้อย ทำให้ไม่สามารถระดมความคิดในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาได้อย่างเต็มที่	16
5. โรงเรียนขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาให้ครู และผู้เกี่ยวข้องทราบ	14
6. ครูไม่สามารถออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับธรรมชาติของนักเรียน	12

จากตารางที่ 4.7 พบว่า รายการปัญหาเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนที่มีค่าความถี่สูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ ครูส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สื่อ วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามีไม่เพียงพอ และ ระยะเวลาในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามีน้อย ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 แสดงรายการข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหาร
โรงเรียน จำแนกตามรายการปัญหา

รายการข้อเสนอแนะ
1. โรงเรียนควรมีการจัดอบรมพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้มากขึ้น (ความถี่ 25)
2. โรงเรียนควรจัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ และสิ่งอำนวยความสะดวกสนับสนุนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เพียงพอ (ความถี่ 22)
3. โรงเรียนควรวางแผนและเตรียมการในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้ดี (ความถี่ 18)
4. ควรมีการสร้างเครือข่ายและระดมความคิดเห็นในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาร่วมกับโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายและโรงเรียนใกล้เคียง (ความถี่ 15)
5. โรงเรียนควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาให้ครู และผู้เกี่ยวข้องทราบให้มากขึ้น (ความถี่ 12)
6. โรงเรียนควรมีการจัดอบรมพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการวัดและประเมินผลผู้เรียนให้มากขึ้น (ความถี่ 10)

จากตารางที่ 4.8 พบว่า รายการข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนที่มีค่าความถี่สูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ โรงเรียนควรมีการจัดอบรมพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้มากขึ้น โรงเรียนควรจัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ และสิ่งอำนวยความสะดวกสนับสนุนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เพียงพอ และโรงเรียนควรวางแผนและเตรียมการในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้ดีตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การสรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ผู้ศึกษาได้นำเสนอเรียงตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. สรุปการศึกษา

1.1 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.1.1 เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายอ้อมเมืองกู่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2

1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามประเภทการบริหาร

1.1.3 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน

1.2 วิธีดำเนินการศึกษา

1.2.1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายอ้อมเมืองกู่ ปีการศึกษา 2550 จำนวน 97 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร 13 คน และครูผู้สอน 84 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซีและมอร์แกน และใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่มอย่างเป็นระบบ

1.2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น แล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างวันที่ 15 มิถุนายน 2550 ถึงวันที่ 6 กรกฎาคม 2550 แบบสอบถามที่ส่งไปจำนวน 97 ฉบับ ได้รับกลับคืนจำนวน 97 ฉบับ แบบสอบถามที่ได้รับคืนคิดเป็นร้อยละ 100

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- 1) สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ
- 2) การดำเนินงานตามกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วแปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนด
- 3) การเปรียบเทียบการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามประเภทการบริหาร โดยใช้การทดสอบค่าที
- 4) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน วิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงค่าความถี่

1.3 ผลการศึกษา

1.3.1 ผู้บริหารโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายอ้อมเมืองกู่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 มีการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาทุกด้านอยู่ในระดับมาก

1.3.2 ผู้บริหารโรงเรียน ที่มีประสิทธิภาพการบริหารน้อยกว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพการบริหารมาก มีการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.3.3 ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่สำคัญ ได้แก่ ครูส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ส่วนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ โรงเรียนควรมีการจัดอบรมพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้มากขึ้น

2. อภิปรายผล

จากผลการศึกษา สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 จากผลการศึกษา ซึ่งพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายอ้อมเมืองกู่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 มีการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาทุกด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาของกองการวิจัยทางการศึกษา (2546 ค : 132-136) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนนำร่องและโรงเรียนเครือข่ายระดับมัธยมศึกษา

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่มีการบริหารจัดการและทักษะในการบริหารหลักสูตรในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการศึกษาของสุมาลี เข้มสุวรรณ (2546 : 69) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนแม่เมาะวิทยา จังหวัดลำปาง

ผลการศึกษารูปได้ว่า โรงเรียนแม่เมาะวิทยามีการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน

การที่โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายอ้อมเมืองกู่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 มีการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาทุกด้านอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายอ้อมเมืองกู่มีการจัดอบรมครูเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาทุกภาคเรียน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และช่วยเหลือกันในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และมีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 ได้มีการประชุมอบรม ผู้บริหารโรงเรียนเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงอาจส่งผลให้โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายอ้อมเมืองกู่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 มีการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2.2 จากผลการศึกษา ซึ่งพบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์การบริหารน้อยกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์การบริหารมากมีการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของศิริพร จุราเพชร (2549 : 83-84) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารหลักสูตรของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่เขต 3 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการบริหารต่างกันมีการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การที่ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์การบริหารน้อยกว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์การบริหารมากมีการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยค่าเฉลี่ยของการดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์การบริหารน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของการดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์การบริหารมากทุกด้าน ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจาก ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์การบริหารน้อย ส่วนใหญ่เป็นผู้บริหารในโรงเรียนแห่งนั้นไม่เกิน 4 ปี จึงต้องการสร้างผลงานให้เป็นที่ยอมรับของครู นักเรียน และชุมชน โดยได้ทุ่มเทความรู้ความสามารถในการทำงานอย่างเต็มที่ ในขณะที่ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการบริหารมาก ส่วนใหญ่

เป็นผู้บริหารที่อยู่ในโรงเรียนนั้นมากกว่า 4 ปี ทำให้มีความคุ้นเคยกับหลักสูตรและวิธีการเรียนการสอนที่ใช้ได้ผลดีมาเป็นเวลานาน จึงอาจไม่อยากจะเปลี่ยนแปลงหลักสูตรและวิธีการสอนให้ต่างไปจากเดิม ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงอาจเป็นสาเหตุให้ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์การบริหาร น้อยกับผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์การบริหารมากมีการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาแตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายอ้อมเมืองคู่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 มีการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาทุกด้านอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยเป็นรายด้าน ปรากฏว่า ด้านการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นผู้ศึกษาจึงให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

3.1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 ควรจัดอบรมผู้บริหารโรงเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษาเพิ่มขึ้น เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปใช้ในการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษาที่โรงเรียนจัดทำขึ้น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.1.2 ผู้บริหารโรงเรียนควรดำเนินการประเมินผลหลักสูตรที่สถานศึกษาจัดทำขึ้น และนำผลการประเมิน ไปปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาตามกระบวนการพัฒนาหลักสูตรให้ดียิ่งขึ้น

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความรู้ความสามารถในด้านการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความรู้ความสามารถในด้านการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนตามความเป็นจริง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กิตติมา ปรีดีคิด (2532) *การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น* อักษรการพิมพ์
กรุงเทพมหานคร
- กนกวรรณ แสนคำ (2547) “สภาพปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษา
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์เขต 3” วิทยานิพนธ์
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- การวิจัย, กอง (2546) *สรุปผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโครงการติดตามและประเมินผลการใช้
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่าย* โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร
- กระทรวงศึกษาธิการ (2542) *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542* โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร
- _____. (2544) *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544* โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและ
พัสดุภัณฑ์ กรุงเทพมหานคร
- _____. (2545) *แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา* โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและ
พัสดุภัณฑ์ กรุงเทพมหานคร
- _____. (2545) *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544* โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร
- _____. (2546) *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล* โรงพิมพ์องค์การ
รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ กรุงเทพมหานคร
- _____. (2546) *รายงานการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ปีการศึกษา
2545* โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร
- กล้า ทองขาว (2538) “บุคลากรหลักสูตร” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาระบบการสอน
หน่วยที่ 3* นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- เขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2, สำนักงาน (2548) *ระเบียบสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด
เขต 2 ว่าด้วยศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2547* ร้อยเอ็ด
- จารุวรรณ ศิลปะรัตน์ (2534) “ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน
ประถมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) *การพัฒนาหลักสูตร หลักการและแนวปฏิบัติ* สำนักพิมพ์อัสตินเพลส กรุงเทพมหานคร
- จรัญ เสนาวงศ์ (2547) “การศึกษาการใช้หลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2544 ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
- จรัญ เสนาวงศ์ (2549) “การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
- ไทรรงค์ เจนการ (2549) *การนำ Backward Design มาใช้ในการประเมินผลการเรียน : เอกสารเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน* สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กรุงเทพมหานคร
- ถวัลย์ มาศจรัส (2545) *คู่มือการเขียนและการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา* สำนักพิมพ์ธารอักษร กรุงเทพมหานคร
- ธนู แสงศักดิ์ (2520) *กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพในหลักสูตรประถมศึกษา 2521 : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ* สารมวลชน กรุงเทพมหานคร
- ธำรง บัวศรี (2542) *ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและพัฒนา* พิมพ์ครั้งที่ 2 ธนรัชการพิมพ์ กรุงเทพมหานคร
- นิพนธ์ กินาวงศ์ (2533) *หลักเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารงาน โรงเรียนและการนิเทศการศึกษา* พิมพ์เอกสารพิมพ์ กรุงเทพมหานคร
- นงเยาว์ ธาราศรีสุทธิ (2529) *การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา* มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพมหานคร
- บุญชม ศรีสะอาด (2545) *การวิจัยเบื้องต้น* พิมพ์ครั้งที่ 6 สุวีริยาสาส์น กรุงเทพมหานคร
- ปรีชา คัมภีร์ปภรณ์ (2539) “การนิเทศการสอน” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการประเมินหลักสูตรและการเรียนการสอน* หน่วยที่ 11 นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ปราณี สังขะตะวรรณ (2543) “การออกแบบหลักสูตร” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาหลักสูตรและวิทยวิธีทางการสอน* หน่วยที่ 2 นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

- ปิยะพร ทำบุญ (2546) “การบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในสถานศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544) *การบริหารงานวิชาการ* พิมพ์ดี กรุงเทพมหานคร
- ภิญโญ สาธร (2538) *หลักการบริหารการศึกษา* โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร
- เมฆินทร์ เฌนีง (2545) “การดำเนินการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในโรงเรียนเครือข่ายสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- มนัส ครองญาติ (2541) “บทบาทในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดเทศบาลและเมืองพัทยา” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ลัดดา กลิ่นวงษ์ (2545) “กระบวนการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดลำปาง” การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- วิชัย วงษ์ใหญ่ (2538) “ทฤษฎีและการพัฒนาหลักสูตร” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาระบบการสอน* หน่วยที่ 2 นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- วิชัย วงษ์ใหญ่ (2538) “การบริหารหลักสูตร” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาระบบการสอน* หน่วยที่ 4 นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- วิทยา ประชากุล (2548) “บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรีเขต 1” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
- วรรณฯ สมพงษ์ธรรม (2543) “การประเมินหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กลุ่มทักษะคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี” ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา
- วรรณิ์ เสียงแจ้ว (2524) *บทบาทผู้บริหารโรงเรียนกับงานวิชาการ : เอกสารการอบรมนักบริหารการศึกษา รุ่นที่ 2 สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานคร*

- วิโรจน์ มังคละมณี (2539) *ยุทธศาสตร์การบริหารการใช้หลักสูตรในโรงเรียน* สำนักพิมพ์
ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร
- ศราวุธ โรจนวรรณ (2546) “การศึกษาสภาพการพัฒนาและการใช้หลักสูตรสถานศึกษาใน
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่บุรีรัมย์ เขต 4” การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยนครราชสีมา
- ศิริพร จุราเพชร (2549) “การบริหารหลักสูตรของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่เขต 3” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหา
บัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
- สัจด์ อุทรานันท์ (2532) *พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร* พิมพ์ครั้งที่ 3 โรงพิมพ์มิตรสยาม
กรุงเทพมหานคร
- สุดใจ อีโน (2546) “การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา จังหวัด
ร้อยเอ็ด” การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหาร
การศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยนครราชสีมา
- สุนทร บำเรอราช (2536) *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหลักสูตร* พิมพ์ครั้งที่ 2 สำนักพิมพ์มิตรสยาม
ชลบุรี
- สุทิน เนียมพลับ (2524) *หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร* วิทยาลัยครุกาญจนบุรี
- สันต์ ธรรมบำรุง (2527) *หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร* โรงพิมพ์กรมศาสนา
กรุงเทพมหานคร
- สมนึก ธาตุทอง และนุชนาถ ธาตุทอง (2545) *การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา* โรงพิมพ์
เพชรเกษมการพิมพ์ นครปฐม
- สมศรี ญาณารณพ (2538) “ปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 ในสังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดตรัง” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชา
หลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยนครราชสีมา
- สมิตร คุณานุกร (2523) *หลักสูตรและการสอน* โรงพิมพ์ชวนพิมพ์ กรุงเทพมหานคร
- สุมาลี แย้มสุวรรณ (2546) “การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนแม่เมาะ จังหวัดลำปาง”
การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยนครราชสีมา

- เสริม เคนโยธา (2546) “ บทบาทการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้บริหาร
สถานศึกษาในโรงเรียนนำร่องการใช้หลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดร้อยเอ็ด ” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- เสริมศักดิ์ วิศาลภรณ์ (2540) “ ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา ” ใน *ประมวล
สาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา* หน่วยที่ 5 นนทบุรี
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- หวน พันธุ์พันธ์ (2528) *การบริหารโรงเรียน* โอเดียนสโตร์ กรุงเทพมหานคร
- เอกวิทย์ ณ ถลาง (2529) *หลักการบริหารงานวิชาการ* จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร
- เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2527) *หลักการบริหารการศึกษาทั่วไป* องค์กรศิลปการพิมพ์
กรุงเทพมหานคร
- อัญญรัตน์ ไตรศิลป์วิศรุต (2546) “ ปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนนำร่องและ
โรงเรียนเครือข่ายในจังหวัดฉะเชิงเทรา ” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- อุทัย บุญประเสริฐ (2540) *หลักสูตรและการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน เอส ดี เฟลต*
กรุงเทพมหานคร
- อ้อมเมืองคู่ ศูนย์เครือข่าย (2550) *สรุปผลการปฏิบัติงานของศูนย์เครือข่ายอ้อมเมืองคู่
ปีการศึกษา 2549* ร้อยเอ็ด
- Doll, Ronald C. (1970). *Curriculum Improvement : Decision Making and Process*. Boston
mass : Allyn and Bacon.
- Good, Carter V. (1973). *Dictionary of Education*. New York : McGraw – Hill, Book.
- Saylor, J. (1974). Galen, and Alexander, William M. *Planning Curriculum for Schools*.
New York : Holt, Rinehart and Winston.
- Taba, Hilda. (1978). *Curriculum Development : Theory and Practice*. New York : Harcourt,
Brace and world.
- Tangard George G. (1974). *Curriculum Improvement an Administrators 's Guide*. New
York : Parkers Publishing.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจพิจารณาเครื่องมือ

<p>1. ชื่อ
วุฒิการศึกษา

ประสบการณ์หรือความชำนาญ</p> | <p>นายสิทธิชัย จันทะบุตรศรี
ค.ม. (บริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม
ผู้อำนวยการ โรงเรียนชำนาญการพิเศษ</p> |
| <p>2. ชื่อ
วุฒิการศึกษา
ประสบการณ์หรือความชำนาญ</p> | <p>นายจรูญ เสนาวงศ์
ค.ม. (บริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผู้อำนวยการ โรงเรียนชำนาญการพิเศษ</p> |
| <p>3. ชื่อ
วุฒิการศึกษา
ประสบการณ์หรือความชำนาญ</p> | <p>นางสาวอริษา ฤทธิบาล
กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ครูชำนาญการ</p> |
| <p>4. ชื่อ
วุฒิการศึกษา
ประสบการณ์หรือความชำนาญ</p> | <p>นางมยุรา ศรีส่อง
กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ครูชำนาญการ</p> |

ภาคผนวก ข

สำเนาหนังสือขอความร่วมมือ

(ตำนาน)

ที่ ศธ 0522.16 (บ)/ 206

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

18 เมษายน 2550

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นานสัทธิชัย จันทะบุตรศรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

ด้วยนายรัตนดอน วินทะไชย นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ได้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง การดำเนินงานตามกระบวนการบริหาร หลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายอ้อมเมืองคู สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 ตามโครงการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าวว่านักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวม ข้อมูล แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชาและกระบวนการวิจัย สาขาวิชา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อปรับปรุง เครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระด้วย สำหรับรายละเอียดอื่นๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็น อย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

สุจินต์ วิสวธีรานนท์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิสวธีรานนท์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566-7

(สำเนา)

ที่ ศธ 0522.16 (บ)/ 282

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

22 พฤษภาคม 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2

เนื่องด้วย นายรัตนดอน วินทะไชย นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชา
บริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช กำลังทำการศึกษา
ค้นคว้าอิสระ เรื่อง การดำเนินงานตามกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหาร
โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายอ้อมเมืองคู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2

ในการนี้นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระจากสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บ
ข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวัง
ว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

สุจินต์ วิสวธีรานนท์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิสวธีรานนท์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566-7

(ตำนาน)

ที่ ศธ 04122 / 2847

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2
ถนนปัทมานนท์ อำเภอสุวรรณภูมิ
จังหวัดร้อยเอ็ด 45130

12 มิถุนายน 2550

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายอ้อมเมืองกู่

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน ชุด

เนื่องด้วย นายรัตนคอน วินทะไชย นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชา
บริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กำลังทำการศึกษา
ค้นคว้าอิสระ เรื่อง การดำเนินงานตามกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหาร
โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายอ้อมเมืองกู่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2

ในการนี้นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระจากโรงเรียนของ
ท่านในศูนย์เครือข่ายอ้อมเมืองกู่

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน
ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระดังกล่าว หวังว่าจะ
ได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

สมพร สอนสนาม

(นายสมพร สอนสนาม)

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2

กลุ่มงานบริหารทั่วไป

โทร. 0 4351 3003

โทรสาร 0 4351 4014

ภาคผนวก ค
ค่าคุณภาพของเครื่องมือ

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องโดยผู้เชี่ยวชาญ

คำถามข้อที่	คะแนนการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ				รวม	ค่าเฉลี่ย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4		
1	+1	+1	+1	+1	4	1.00
2	+1	+1	+1	+1	4	1.00
3	+1	+1	+1	+1	4	1.00
4	+1	+1	+1	+1	4	1.00
5	+1	+1	+1	+1	4	1.00
6	+1	+1	+1	+1	4	1.00
7	+1	+1	+1	+1	4	1.00
8	+1	+1	+1	+1	4	1.00
9	+1	+1	+1	+1	4	1.00
10	+1	+1	+1	+1	4	1.00
11	+1	+1	+1	+1	4	1.00
12	+1	+1	+1	+1	4	1.00
13	+1	+1	+1	+1	4	1.00
14	+1	+1	+1	+1	4	1.00
15	+1	+1	+1	+1	4	1.00
16	+1	+1	+1	+1	4	1.00
17	+1	+1	+1	+1	4	1.00
18	+1	+1	+1	+1	4	1.00
19	+1	+1	+1	+1	4	1.00
20	+1	+1	+1	+1	4	1.00
21	+1	+1	+1	+1	4	1.00
22	+1	+1	+1	+1	4	1.00
23	+1	+1	+1	+1	4	1.00
24	+1	+1	+1	+1	4	1.00

ตารางที่ 1 (ต่อ)

คำถามข้อที่	คะแนนการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ				รวม	ค่าเฉลี่ย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4		
25	+1	+1	+1	+1	4	1.00
26	+1	+1	+1	+1	4	1.00
27	+1	+1	+1	+1	4	1.00
28	+1	+1	+1	+1	4	1.00
29	+1	+1	+1	+1	4	1.00
30	+1	+1	+1	+1	4	1.00
31	+1	+1	+1	+1	4	1.00
32	+1	+1	+1	+1	4	1.00
33	+1	+1	+1	+1	4	1.00
34	+1	+1	+1	+1	4	1.00
35	+1	+1	+1	+1	4	1.00
36	+1	+1	+1	+1	4	1.00
37	+1	+1	+1	+1	4	1.00
38	+1	+1	+1	+1	4	1.00
39	+1	+1	+1	+1	4	1.00
40	+1	+1	+1	+1	4	1.00
41	+1	+1	+1	+1	4	1.00
42	+1	+1	+1	+1	4	1.00
43	+1	+1	+1	+1	4	1.00
44	+1	+1	+1	+1	4	1.00
45	+1	+1	+1	+1	4	1.00
46	+1	+1	+1	+1	4	1.00
47	+1	+1	+1	+1	4	1.00
รวม	47	47	47	47	188	1.00

ภาคผนวก ง

แบบสอบถามการศึกษาค้นคว้าอิสระ

แบบสอบถามการศึกษาค้นคว้าอิสระ

- คำชี้แจง**
1. แบบสอบถามนี้มี 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 การดำเนินงานตามกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน
 - ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรของผู้บริหารโรงเรียน
 2. การตอบแบบสอบถามนี้จะไม่มีผลกระทบต่อตัวท่านหรือสถานศึกษาของท่านแต่ประการใด เนื่องจากผู้ศึกษาจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวมและจะเก็บข้อมูลส่วนบุคคลไว้เป็นความลับ
 3. ขอความกรุณาท่านตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. สถานภาพของท่าน
 - () ครูผู้สอน
 - () ผู้บริหาร (ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน)
2. ระยะเวลาที่ผู้บริหารคนปัจจุบันดำรงตำแหน่งในโรงเรียนนี้
 - () 1-4 ปี
 - () มากกว่า 4 ปี

ตอนที่ 2 การดำเนินงานตามกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการปฏิบัติให้ตรงกับความเป็นจริง ดังนี้

ถ้าโรงเรียนของท่านมีการปฏิบัติในรายการนั้นในระดับ **มากที่สุด** ให้กา ✓ ลงในช่อง 5

ถ้าโรงเรียนของท่านมีการปฏิบัติในรายการนั้นในระดับ **มาก** ให้กา ✓ ลงในช่อง 4

ถ้าโรงเรียนของท่านมีการปฏิบัติในรายการนั้นในระดับ **ปานกลาง** ให้กา ✓ ลงในช่อง 3

ถ้าโรงเรียนของท่านมีการปฏิบัติในรายการนั้นในระดับ **น้อย** ให้กา ✓ ลงในช่อง 2

ถ้าโรงเรียนของท่านมีการปฏิบัติในรายการนั้นในระดับ **น้อยที่สุด** ให้กา ✓ ลงในช่อง 1

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
00. มีการประชุมชี้แจงและทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนรวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบ	✓				

คำอธิบาย จากตัวอย่างข้อ 00 ท่านได้พิจารณาแล้วเห็นว่าโรงเรียนของท่านมีการประชุมชี้แจงและทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนรวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบ โดยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ **มากที่สุด** ท่านจึงทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง 5

ต่อไปนี้ขอให้ท่านพิจารณาข้อคำถามแต่ละรายการอย่างรอบคอบแล้วตอบคำถามตามความเป็นจริง

รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
1. มีการจัดเตรียมแผนงาน/โครงการเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
2. มีการจัดประชุมชี้แจงเพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
3. มีการจัดเตรียมข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
4. มีการจัดทำเอกสารเพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาแก่ครู					
5. มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ					
6. มีการสำรวจความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
7. มีการกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
8. มีการกำหนดวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อใช้เป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
9. มีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
10. มีการจัดเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
11. มีการนำข้อมูลสารสนเทศ ข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษาและชุมชนมาใช้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
12. มีการจัดทำสาระหลักสูตรให้ยืดหยุ่น และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น					
13. มีการจัดทำคู่มือหรือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
14. มีการจัดทำคู่มือหรือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้					

รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
15. มีการจัดทำคู่มือหรือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับแนวทางในการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา					
16. มีการจัดอบรมเพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจสาระสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษาก่อนนำไปใช้					
17. มีการให้คำปรึกษา แนะนำครูให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา					
18. มีการอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือครูให้สามารถจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามจุดเน้นของหลักสูตรสถานศึกษา					
19. มีการอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือครูให้สามารถจัดการเรียนการสอนให้ตรงกับสาระของหลักสูตรสถานศึกษา					
20. มีการอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือครูให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติตรงตามจุดเน้นของหลักสูตรสถานศึกษา					
21. มีการอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือครูให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย					
22. มีการอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือครูให้สามารถจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน					
23. มีการอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือครูให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมตามจุดเน้นของหลักสูตรสถานศึกษา					
24. มีการอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือครูในการใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นตามจุดเน้นของหลักสูตรสถานศึกษา					
25. มีการอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือครูในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					

รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
26. มีการอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือครูในการนำสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ในการจัดการเรียนรู้					
27. มีการให้คำปรึกษา แนะนำให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา					
28. มีการอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือครูให้นำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา					
29. มีการจัดประชุม สัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษา					
30. มีการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ตามจุดเน้นของหลักสูตรสถานศึกษา					
31. มีการนิเทศ ติดตามผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง					
32. มีการจัดระบบให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือครูเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง					
33. มีการจัดระบบให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือครูในการวัดและประเมินผลผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย					
34. มีการกำกับดูแลให้ครูทำการวัดและประเมินผลผู้เรียนให้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ เจตคติ และทักษะ					
35. มีการกำกับดูแลให้ครูทำการวัดและประเมินผลผู้เรียนให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของหลักสูตรสถานศึกษา					
36. มีการกำกับดูแลให้ครูทำการวัดและประเมินผลความรู้ความสามารถของผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา					
37. มีการกำกับดูแลให้ครูทำการวัดและประเมินผลคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา					

รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
38. มีการกำกับดูแลให้ครูเปิดโอกาสให้นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลผู้เรียน					
39. มีการกำกับดูแลให้มีการประเมินผลวัตถุประสงค์และเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษา					
40. มีการกำกับดูแลให้มีการประเมินผลกระบวนการในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา					
41. มีการกำกับดูแลให้มีการประเมินผลเนื้อหาสาระของหลักสูตรสถานศึกษา					
42. มีการกำกับดูแลให้มีการประเมินผลกิจกรรมที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา					
43. มีการกำกับดูแลให้มีการประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรม และเครื่องมือที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา					
44. มีการกำกับดูแลให้มีการประเมินผลแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น					
45. มีการกำกับดูแลให้มีการประเมินผลการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน					
46. มีการกำกับดูแลให้มีการประเมินผลการมีส่วนร่วมของชุมชนและท้องถิ่น					
47. มีการกำกับดูแลให้มีการประเมินผลวิธีการวัดและประเมินผลผู้เรียน					

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรของผู้บริหารโรงเรียน

คำชี้แจง โปรดระบุปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหาร
ตามที่เกิดขึ้นจริงใน โรงเรียนของท่าน ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา (โปรดระบุเป็นข้อๆ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา (โปรดระบุเป็นข้อๆ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ท่านได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามทุกข้อ

ภาคผนวก จ

คำสถิติที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ จ1 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในการดำเนินงานตามกระบวนการบริหาร
 หลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน ด้านการเตรียมการและการจัดทำหลักสูตร
 สถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การบริหารเป็นรายชื่อ

รายการ	ประสบการณ์การบริหาร			
	น้อย		มาก	
	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D
1. มีการจัดเตรียมแผนงาน/โครงการเกี่ยวกับการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา	4.35	0.67	4.00	0.63
2. มีการจัดประชุมชี้แจงเพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ ขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.37	0.74	3.88	0.74
3. มีการจัดเตรียมข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา	4.11	0.85	3.67	0.74
4. มีการจัดทำเอกสารเพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร สถานศึกษาแก่ครู	4.11	0.90	3.51	0.70
5. มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ	4.13	0.88	3.57	0.70
6. มีการสำรวจความคิดเห็นคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการ จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	3.96	0.84	3.27	0.72
7. มีการกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนเพื่อใช้ เป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.30	0.73	3.69	0.91
8. มีการกำหนดวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายการ จัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อเป็นทิศทางในการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา	4.39	0.77	3.94	0.76
9. มีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา	4.37	0.74	3.82	0.79

ตารางที่ จ1 (ต่อ)

รายการ	ประสพการณ์การบริหาร			
	น้อย		มาก	
	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D
10. มีการจัดเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.11	0.88	3.61	0.92
11. มีการนำข้อมูลสารสนเทศ ข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา และชุมชนมาใช้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.09	0.76	3.55	0.83
12. มีการจัดทำสาระหลักสูตรให้ยืดหยุ่น และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น	4.13	0.75	3.65	0.80
13. มีการจัดทำคู่มือหรือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	3.89	0.80	3.59	0.90
14. มีการจัดทำคู่มือหรือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้	3.91	0.72	3.59	0.85
15. มีการจัดทำคู่มือหรือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับแนวทางในการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	3.96	0.76	3.49	0.86
16. มีการจัดอบรมเพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจสาระสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษาก่อนนำไปใช้	3.91	0.66	3.67	0.86
รวม	4.13	0.60	3.66	0.60

ตารางที่ จ2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในการดำเนินงานตามกระบวนการบริหาร
 หลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียน ด้านการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้
 จำแนกตามประสบการณ์การบริหารเป็นรายชื่อ

รายการ	ประสบการณ์การบริหาร			
	น้อย		มาก	
	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D
1. มีการให้คำปรึกษา แนะนำครูให้สามารถจัดกิจกรรมการ เรียนการสอนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา	3.96	0.73	3.51	0.76
2. มีการอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือครูให้สามารถ จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามจุดเน้น ของหลักสูตรสถานศึกษา	4.11	0.80	3.69	0.86
3. มีการอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือครูให้สามารถ จัดการเรียนการสอนให้ตรงกับสาระของหลักสูตร สถานศึกษา	3.89	0.82	3.53	0.86
4. มีการอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือครูให้สามารถจัด กิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ด้วยตัวเองตรงตามจุดเน้นของหลักสูตรสถานศึกษา	4.04	0.82	3.57	0.88
5. มีการอำนวยความสะดวกช่วยเหลือครูให้สามารถจัด กิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย	4.04	0.79	3.59	0.90
6. มีการอำนวยความสะดวกช่วยเหลือครูให้สามารถจัด กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน	3.93	0.77	3.63	0.87
7. มีการอำนวยความสะดวกช่วยเหลือครูให้สามารถจัด กิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อสอดคล้องกับคุณธรรม จริยธรรมตามจุดเน้นของหลักสูตรสถานศึกษา	4.11	0.80	3.69	0.91
8. มีการอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือครูในการใช้แหล่ง เรียนรู้ในท้องถิ่นตามจุดเน้นของหลักสูตรสถานศึกษา	3.93	0.74	3.61	0.85

ตารางที่ ๑2 (ต่อ)

รายการ	ประสพการณ์การบริหาร			
	น้อย		มาก	
	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D
9. มีการอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือครูในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.87	0.75	3.59	0.92
10. มีการอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือครูในการนำสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ในการจัดการเรียนรู้	4.11	0.74	3.67	0.97
11. มีการให้คำปรึกษา แนะนำให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.80	0.78	3.31	0.73
12. มีการอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือครูให้นำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.89	0.71	3.25	0.77
13. มีการจัดประชุม สัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนประสพการณ์และความรู้เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	4.02	0.75	3.43	0.73
14. มีการจัดบรรยายภาคและสิ่งแวดลอมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ตามจุดเน้นของหลักสูตรสถานศึกษา	4.04	0.73	3.88	0.77
15. มีการนิเทศ ติดตามผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง	3.85	0.76	3.31	0.81
รวม	3.97	0.59	3.55	0.69

ตารางที่ ๑3 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในการดำเนินงานตามกระบวนการบริหาร
 หลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน ด้านการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา
 จำแนกตามประสบการณ์การบริหารเป็นรายชื่อ

รายการ	ประสบการณ์การบริหาร			
	น้อย		มาก	
	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D
1. มีการจัดระบบให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือครูเกี่ยวกับการ การวัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง	3.85	0.70	3.35	0.72
2. มีการจัดระบบให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือครูในการวัด และประเมินผลผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย	3.96	0.70	3.57	0.76
3. มีการกำกับดูแลให้ครูทำการวัดและประเมินผลผู้เรียนให้ ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ เจตคติ และทักษะ	3.96	0.70	3.65	0.74
4. มีการกำกับดูแลให้ครูทำการวัดและประเมินผลผู้เรียนให้ ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของหลักสูตรสถานศึกษา	4.02	0.65	3.65	0.72
5. มีการกำกับดูแลให้ครูทำการวัดและประเมินผลความรู้ ความสามารถของผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร สถานศึกษา	4.17	0.68	3.63	0.75
6. มีการกำกับดูแลให้ครูทำการวัดประเมินผลคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ของผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร สถานศึกษา	4.13	0.65	3.75	0.72
7. มีการกำกับดูแลให้ครูเปิดโอกาสให้นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวัดและ ประเมินผลผู้เรียน	3.83	0.85	3.41	0.73
8. มีการกำกับดูแลให้มีการประเมินวัตถุประสงค์และ เป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษา	4.00	0.63	3.51	0.76
9. มีการกำกับดูแลให้มีการประเมินผลกระบวนการในการ บริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา	3.89	0.64	3.57	0.73

ตารางที่ ๑3 (ต่อ)

รายการ	ประสพการณ์การบริหาร			
	น้อย		มาก	
	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D
10. มีการกำกับดูแลให้มีการประเมินผลเนื้อหาสาระของหลักสูตรสถานศึกษา	4.00	0.63	3.57	0.73
11. มีการกำกับดูแลให้มีการประเมินผลกิจกรรมที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา	4.00	0.63	3.69	0.68
12. มีการกำกับดูแลให้มีการประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรม และเครื่องมือที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา	3.85	0.60	3.51	0.73
13. มีการกำกับดูแลให้มีการประเมินผลแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.76	0.71	3.53	0.83
14. มีการกำกับดูแลให้มีการประเมินผลการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	3.98	0.68	3.69	0.76
15. มีการกำกับดูแลให้มีการประเมินผลการมีส่วนร่วมของชุมชนและท้องถิ่น	3.85	0.82	3.39	0.83
16. มีการกำกับดูแลให้มีการประเมินผลวิธีการวัดและประเมินผลผู้เรียน	3.98	0.80	3.41	0.83
รวม	3.95	0.54	3.55	0.61

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นายรัตนดอน วินทะไชย
วัน เดือน ปีเกิด	27 กรกฎาคม 2514
สถานที่เกิด	อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด
ประวัติการศึกษา	ค.บ. สถาบันราชภัฏมหาสารคาม พ.ศ. 2538
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านกู่กาสิงห์ ตำบลกู่กาสิงห์ อำเภอเกษตรวิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต
ตำแหน่ง	รองผู้อำนวยการสถานศึกษา